

STRIDE TREGLOWN

CYNLLUN CREU LLEOEDD PENARTH

MEHEFIN 2025

AR RAN

**CYNGOR BRO MORGANNWG
VALE OF GLAMORGAN COUNCIL**

A

**CHYNGOR TREF PENARTH
PENARTH TOWN COUNCIL**

RHAGAIR

Yn ystod fy nghyfnod fel Maer y Dref, roedd y pwnc 'Creu Lleoedd' yn un pwysig; mae creu lleoedd fel strategaeth ac fel proses yn chwarae rhan allweddol yn natblygiad cynaliadwy hirdymor y dref. Creu Lleoedd a phartneriaethau yw ysgogwyr Cynllun Corfforaethol Cyngor Bro Morgannwg hefyd, ac rydw i, ynghyd â fy nghyd-Gynghorwyr Tref Penarth wedi bod yn falch o allu cyfrannu at greu'r cynllun hwn. Rydw i bellach wedi trosglwyddo'r baton fel Maer, ond rwy'n falch iawn o ymuno â fy nghydweithwyr yng Nghyngor y Dref i gychwyn ar gyfnod cyflawni'r broses Creu Lleoedd.

Rydym yn ddiolchgar i Gyngor Bro Morgannwg ac, yn arbennig, i'w Tîm Cymunedau Creadigol, a arweiniodd y broses o'r gwaith paratoi i'r ymgynghoriad i'r cyhoeddiad. Ni allaf ganmol eu hymdrechion i ymgysylltu â phobl Penarth i greu'r cynllun hwn ddigon. Yn yr un modd, heb ymdrechion y gymuned leol, mae perygl na fydd cynlluniau o'r fath yn diwallu anghenion craidd mewn lle penodol, ac felly dylid hefyd rhoi canmoliaeth debyg i'r trigolion, grwpiau cymunedol, ac ymwelwyr hynny a gyfrannodd at ddatblygu'r ddogfen hon.

Rwy'n falch o weld cynllun sy'n adlewyrchu anghenion presennol y dref ac sy'n gwasanaethu fel gweledigaeth ar gyfer dyfodol Penarth. Rwy'n gobeithio y bydd y cynllun hwn yn gallu cyflawni ei bwrpas bwriadedig trwy ddod â buddsoddiad a gwelliant cynaliadwy i'r dref fel y gall barhau i gael ei mwynhau gan ei chymuned am genedlaethau i ddod.

Mae'n bwysig nodi nad diwedd y broses yw'r cynllun hwn o ran creu lleoedd a Phenarth. Mewn gwirionedd, fel 'dogfen fyw,' dim ond y dechrau ydyw. Mae fy nghyd-Gynghorwyr Tref a minnau'n edrych ymlaen at weld sut mae'r cynllun hwn yn llywio datblygu lleol, sut mae'n ysbrydoli ac yn ymgysylltu â'r gymuned ymhellach, a sut mae'n addasu dros amser i faterion ac anghenion newydd a newidiol a allai wynebu ein tref.

Y Cynghorydd Gwenda Roberts

Maer Tref Penarth 2024-2025

Mae'n bleser gennyf gyflwyno Cynllun Creu Lleoedd Penarth, ac adleisio a chefnogi sylwadau'r Cy nghorydd Roberts ynglŷn â phwysigrwydd creu lleoedd yn natblygiad cynaliadwy Penarth. Mae ymdrechion cydweithredol Cyngor Bro Morgannwg, Cyngor y Dref a thrigolion lleol wedi creu cynllun blaengar, addasadwy sy'n adlewyrchu anghenion y dref nawr ac yn y dyfodol, ac yn cefnogi rhaglen waith 'Bro 2030' Cyngor Bro Morgannwg i wireddu ein gweledigaeth o Gymunedau Cryf gyda Dyfodol Disglair.

Y Cynghorydd Bronwen Brooks

Dirprwy Arweinydd a'r Aelod Cabinet dros Fannau Cynaliadwy

CYNNWYS

1	CYFLWYNIAD	5
	Beth yw 'creu lleoedd'?	5
	Sut bydd y cynllun yn cael ei ddefnyddio?	6
2	CYD-DESTUN	7
	Hanes Penarth: Yr Ardd ger y Môr	7
	Penarth Heddiw	10
	Byw ym Mhenarth	10
	Gweithio ym Mhenarth	12
	Ymweld â Phenarth	12
3	GWELEDIGAETH AC AMCANION	15
	Ymgysylltu hyd yma	15
	Beth rydyn ni'n ceisio ei gyflawni?	16
	Themâu a chanfyddiadau	18
	Canolbwyntio ymyriadau	25
4	YMYRIADAU	28
	Trosolwg	28
	Briffiau prosiect	30
	Byrdymor	31
	Tymor canolig	41
	Hirdymor	57
5	CYFLAWNI A CHAMAU NESAF	62

1 CYFLWYNIAD

Beth yw 'creu lleoedd'?

Mae creu lleoedd yn cwmpasu amrywiaeth o weithgareddau sy'n galluogi lleoedd da i ffynnu. Gall creu lleoedd gynnwys datblygiad newydd, gwelliannau i adeiladau a gofodau presennol, gweithgareddau diwylliannol, gosodweithiau a digwyddiadau, neu unrhyw nifer o ymyriadau bach sy'n cyfrannu at dref fel lle i fyw, gweithio a threulio amser.

Mae creu lleoedd yn sicrhau bod pob prosiect neu ymyriad newydd yn cyfrannu'n gadarnhaol at greu neu wella amgylcheddau lle gall pobl, cymunedau, busnesau a natur ffynnu. Mae'n gwneud pobl yn greiddiol i'r broses ac yn arwain at leoedd sy'n fywiog, sydd â hunaniaeth glir a lle gall pobl ddatblygu ymdeimlad o berthyn.

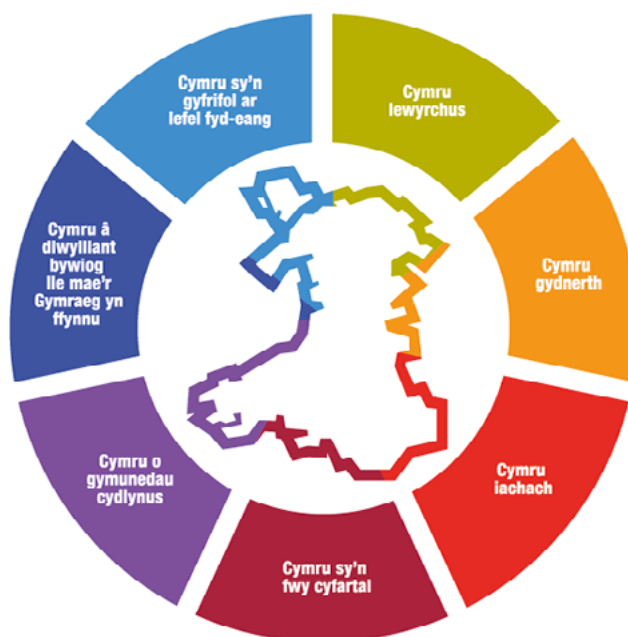
Mae'r cysyniad o greu lleoedd wedi datblygu mewn ymateb i ddiffyg ymdeimlad o le yn yr amgylchedd adeiledig, lle nad oes gan ddatblygiad newydd hunaniaeth, cymeriad, ymdeimlad o gymuned na pherchnogaeth ar y cyd.

Mae creu lleoedd wedi tyfu mewn pwysigrwydd yng Nghymru wrth i'r cysylltiadau ag iechyd a lles a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru (2015) gael eu harchwilio a'u deall yn fwy penodol.

YMAGWEDD AT GREU LLEOEDD

Yn ôl Comisiwn Dylunio Cymru, mae 'creu lleoedd' yn ymwneud â chydweithio ar draws sectorau a disgyblaethau i ystyried datblygu lleoedd unigryw a bywiog ar gyfer y dyfodol mewn modd cynhwysfawr. Mae Canllaw Creu Lleoedd 2020 yn ceisio cefnogi ac ymhelaethu ar y polisi a nodir ym Mholisi Cynllunio Cymru (PCC) lle mai creu lleoedd yw'r thema ganolog.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn nodi saith egwyddor arweiniol fel diben cyffredin i gyrff cyhoeddus ledled Cymru. Mae'n ceisio gwella lles cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol heb beryglu cenedlaethau'r dyfodol.

Saith Nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Pobl a chymuned

Mae'r gymuned leol yn cael eu cynnwys wrth ddatblygu cynigion. Mae anghenion, uchelgais, iechyd a llesiant pawb yn cael ei ystyried o'r dechrau'n deg. Llunir cynigion i helpu i gwrrd â'r anghenion hyn yn ogystal â chreu, integreiddio, gwarchod a / neu wella ymdeimlad o gymuned ac i hybu cydraddoldeb

Lleoliad

Dylai lleoedd dyfu a datblygu mewn ffordd sy'n defnyddio tir yn effeithlon, yn cefnogi ac yn gwella lleoedd sy'n bodoli eisoes ac sydd â chysylltiad da. Mae lleoliad tai, cyflogaeth a hamdden a chyfleusterau eraill wedi'u cynllunio i helpu i leihau'r angen i deithio.

Symud

Mae cerdded, beicio a thrafnidiaeth gyhoeddus yn cael eu blaenoriaethu i ddarparu dewis o ddulliau cludo ac osgoi dibyniaeth ar gerbydau preifat. Mae llwybrau teithio egniol diogel wedi'u cynllunio'n dda yn cysylltu â'r rhwydwaith teithio egniol ehangach a gorsafoedd trafnidiaeth gyhoeddus ac mae arosfannau wedi'u hintegreiddio'n gadarnhaol.

Defnydd cymysg

Mae gan lleoedd ystod o ddibenion sy'n darparu cyfleoedd ar gyfer datblygu cymunedol, twf busnesau lleol a mynediad at swyddi, gwasanaethau a chyfleusterau trwy gerdded, beicio neu dtrafnidiaeth gyhoeddus. Mae dwysedd datblygu a chymysgedd o ddefnyddiau a deiliadaeth yn helpu i gefnogi cymuned amrywiol a thir cyhoeddus bywiog.

Y parth cyhoeddus

Mae strydoedd a mannau cyhoeddus wedi'u diffinio'n dda, yn groesawgar, yn ddiogel ac yn gynhwysol, gyda hunaniaeth unigryw. Fe'u dyluniwyd i fod yn gadarn ac yn addasadwy, gyda thirwedd, seilwaith gwyrdd a draeniad cynaliadwy wedi'u hintegreiddio'n dda. Maent wedi'u cysylltu'n dda â lleoedd sy'n bodoli eisoes ac yn hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer rhyngweithio cymdeithasol ac ystod o weithgareddau i bawb.

Hunaniaeth

Mae rhinweddau cadarnhaol, unigryw lleoedd presennol yn cael eu gwerthfawrogi a'u parchu. Nodir ac ymateb i nodweddion a chyfleoedd unigryw lleoliad gan gynnwys treftadaeth, diwylliant, iaith, priodoleddau corfforol adeiledig a naturiol.

Egwyddorion Siarter Creu Lleoedd CDC

Sut fydd y cynllun yn cael ei ddefnyddio?

Gweledigaeth ac amcanion

Datblygwyd y weledigaeth ar gyfer y cynllun creu lleoedd yn dilyn cyfnod helaeth o ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid. O'r adborth hwn, mae pum amcan craidd wedi'u nodi ar gyfer y cynllun:

- Canol tref a glan môr bywiog
- Penarth gynaliadwy
- Tir cyhoeddus croesawgar
- Canol tref diogel a hygyrch
- Penarth gynhwysol.

Diben y cynllun

- *Mae'n nodi cyfres o brosiectau ac ymyriadau allweddol.* Mae pob un o'r prosiectau hyn yn cyd-fynd ag o leiaf un o'r pum amcan craidd ar gyfer y cynllun creu lleoedd.
- *Bydd yn cael ei ddefnyddio i gydlynu ymyriadau yng nghanol y dref.* Trwy ddod â chyfres gyfan o brosiectau parhaus a phrosiectau'r dyfodol at ei gilydd mewn un cynllun cydlynol, bydd yn sicrhau bod y prosiectau hyn, a'r rhai newydd sy'n codi, yn cael eu gweithredu mewn cydweithrediad â'i gilydd.
- *Nid yw'n gynllun rhagnodedig.* Bydd angen i'r cynllun addasu i amgylchiadau sy'n newid dros amser, a manteisio ar gyfleoedd sy'n codi.
- *Nid oes cyllid penodol ar waith ar gyfer y rhan fwyaf o'r cynllun.* Yn hytrach, bydd y cynllun yn ffurfio fframwaith ar gyfer canolbwyntio gwariant y cynghorau yn y dyfodol, yn ogystal â denu cyllid gan y sector cyhoeddus ehangach (fel Llywodraeth Cymru, Llywodraeth y DU neu sefydliadau llywodraethol eraill), a denu buddsoddiad gan y trydydd sector a'r sector preifat.

Ymyriadau arfaethedig

Cyflwynodd y broses ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid gyfoeth o syniadau am brosiectau a

materion i fynd i'r afael â nhw, a datblygwyd set o brosiectau ac ymyriadau o hyn.

Yn fras, roedd y rhain yn berthnasol i un o chwe thema: :

- Dyfodol cynaliadwy ar gyfer strydoedd a mannau agored
- Trafnidiaeth gyhoeddus a chynaliadwy
- Bywiogrwydd economaidd ac economi ymwelwyr
- Rheoli traffig
- Darpariaeth iechyd a lles
- Cysylltedd rhwng canol y dref a glan y môr

Amserlen

Mae'r cynllun hwn yn trefnu'r prosiectau yn brosiectau byrdymor, tymor canolig a hirdymor, ac yn amrywio o 'fuddugoliaethau cyflym' y gellir eu gweithredu ar unwaith i brosiectau sylweddol a fydd angen cydweithrediad helaeth ag amrywiaeth o randdeiliaid a chyllid allanol.

Ymdrinnir â'r camau nesaf a'r gwaith o'u cyflawni yn Adran 6.

2 CYD-DESTUN

Hanes Penarth: Yr Ardd ger y Môr

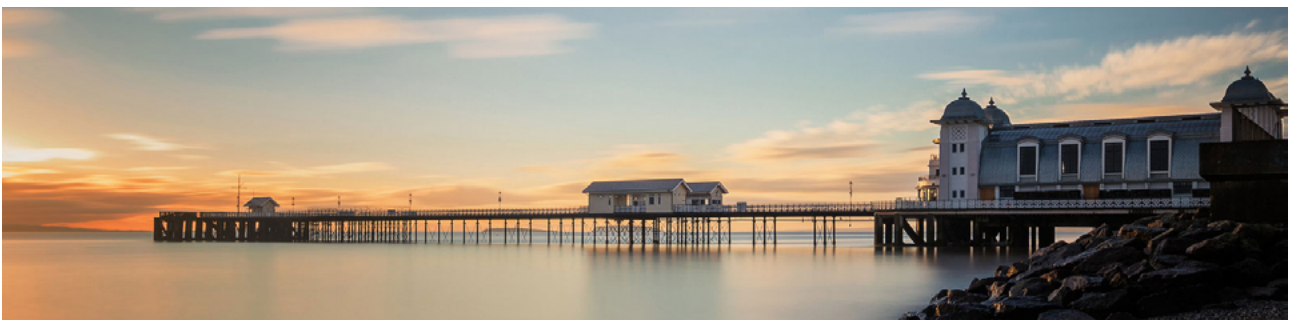
Mae hanes Penarth yn dyddio'n ôl bron i 1,000 o flynyddoedd, gyda'r cyfeiriad cynharaf yn ymwneud â marchog Normanaidd o'r enw Osbert, a roddodd dir i Abaty Sant Awstin ym Mryste. Gwelodd y dref newidiadau sylweddol yn ystod y Chwyldro Diwydiannol yng nghanol y 19eg ganrif, wedi'i ysgogi gan y diwydiant glo. Sbardunodd adeiladu Dociau Penarth ym 1865 a dyfodiad y rheilffordd ym 1878 ddatblygiad cyflym. Daeth Penarth yn gyrchfan glan môr poblogaidd, gyda'r esplanâd, gerddi, a phier yn denu ymwelwyr. Chwaraeodd y dref ran hefyd yn ystod y ddau Ryfel Byd, gyda'i dociau yn hanfodol ar gyfer logisteg filwrol.

PIER A PHAFILIWN PENARTH

Heddiw, mae Penarth yn enwog am ei phensaernïaeth Fictoraidd ac Edwardaidd. Nodwedd allweddol o'r dref yw Pier a Phafiliwn Penarth, y ddau yn enghreifftiau gwych o ddylunio Art Deco. Fe'u cwblhawyd yn wreiddiol ym 1895 a'u hadnewyddu ym 1929. Daeth y pier yn atyniad poblogaidd yn fuan iawn, yn enwedig ar gyfer stemars pleser a oedd yn gweithredu ym Môr Hafren. Ym 1931, fe wnaeth tân ddinistrio llawer o'r theatr bren ar y pier, gan arwain at ymdrechion ailadeiladu ac adfer sylweddol dros y blynyddoedd.

Yn ystod yr Ail Ryfel Byd, cafodd y pier ei gau i'r cyhoedd a'i hawlio gan y fyddin at ddefnydd milwrol. Hefyd, fe wnaeth ddioddef difrod strwythurol yn sgil gwrthdrawiad gan yr SS Port Royal ym 1947, a gymerodd ddwy flynedd i'w atgyweirio.

Heddiw, mae'r pier a'r pafiliwn yn gartref i oriel gelf, awditiwrwm, sinema, a bar caffi.

CANOL TREF FICTORAIDD

Mae canol tref Fictoraidd Penarth yn adlewyrchu datblygiad cyflym y dref yn ystod y 19eg ganrif, wedi'i ysgogi gan y diwydiant glo a dyfodiad y rheilffordd. Dechreuodd trawsnewidiad dramatig y dref gydag adeiladu Dociau Penarth ym 1865, a hwylusodd y broses o allforio glo o Gymoedd De Cymru. Fe wnaeth y ffyniant diwydiannol hwn ddenu gweithwyr ac arwain at dwf cyflym y dref.

Fe wnaeth dyfodiad y rheilffordd ym 1878 gyflymu twf y dref ymhellach, gan ei gwneud yn fwy hygyrch i ymwelwyr a thrigolion newydd. Daeth hyn ag adeiladau Fictoraidd eiconig Penarth, gan gynnwys tai teras, siopau, a thafarndai, i gyd wedi'u nodweddu gan ffasadau addurnedig, ffenestri bae mawr, a gwaith brics addurnol. Symudodd canol y dref tuag at Windsor Road, a dyma bellach yw ei phrif fan manwerthu. Adeiladodd y perchnogion llongau a dociau cyfoethog filas mawreddog ar hyd y clogwyni, tra bod gweithwyr yn byw mewn tai teras ger y porthladd.

Oherwydd arwyddocâd hanesyddol a diwylliannol y dref, mae llawer o'i hadeiladau wedi'u diogelu ac maen nhw'n rhan o'r Ardal Gadwraeth ddynodedig, sy'n cwmpasu ardal fawr o'r dref, gan gynnwys

EGLWYS SANT AWSTIN

Dyluniwyd yr eglwys gan y pensaer Adfywiad Gothig William Butterfield ac fe'i hadeiladwyd rhwng 1865 a 1866, gan ddisodli eglwys gynharach a oedd wedi sefyll ar y safle ers y 13eg ganrif. Dyma'r unig adeilad rhestredig Gradd I ym Mhenarth.

CYFEIRIADAU ALLWEDDOL

- *Gwerthusiad Ardal Gadwraeth Penarth*

Y CYMIN

Mae'r Cymin, a elwir hefyd yn Tŷ Cymin, yn adeilad deulawr wedi'i leoli mewn tua 4 erw o diroedd, sy'n cynnwys cymysgedd o dir, ardaloedd coediog, a thirwedd serth. Mae'n cynnig golygfeydd godidog o Fôr Hafren, Pier Penarth, a'r gerddi cyfagos.

Windsor Road

Gorsaf Penarth

Esplanâd

Gwelodd Penarth yn y 19eg ganrif y gwaith o adeiladu'r dociau, a ddaeth yn gatalydd pwysig ar gyfer datblygu, gan gefnogi gweithwyr dociau a diwydiant glofaol y cyfnod. Fe wnaeth dyfodiad y rheilffordd siapio cynllun y dref ymhellach a'i gwneud yn fwy hygyrch, gan roi hwb i'w phoblogrwydd fel cychfan glan môr.

Penarth Heddiw

BYW YM MHENARTH

Mae Penarth yn adnabyddus fel tref ffyniannus, gyda'i chysylltiadau â Chaerdydd a'i hanes cyfoethog fel porthladd yn cyfrannu at ei hamlygrwydd. Mae ei lleoliad daearyddol fel tref arfordirol, gyda mynediad hawdd i gefn gwlad a'r ddinas, yn ei gwneud yn lle delfrydol i fyw a ffynnu.

Adlewyrchir cymeriad ffisegol y dref yn ei phensaernïaeth Fictoraidd ac Edwardaidd sydd wedi'i chadw'n dda, ac mae i'w gweld mewn tai, ysgolion, eglwysi, a'r llyfrgell gyhoeddus. Fel tref arfordirol, mae Penarth hefyd wedi'i chysylltu â Llwybr Arfordir Cymru, sy'n cynnig mynediad i 870 milltir o lwybrau troed trawiadol ar gyfer cerdded a heicio.

Mae canol trefol Penarth yn adlewyrchu ei chysylltiadau hanesyddol â'r dociau. Dros amser, mae'r dref wedi ehangu tua'r de, tra bod canol y dref yn parhau i fod yn y gogledd. Mae'r patrwm twf hwn wedi creu rhai heriau mewn perthynas â rheoli traffig ar adegau teithio prysur ac i drigolion sydd angen cyrraedd cyfleusterau a siopau canol y dref trwy lwybrau i gerddwyr neu lwybrau trafnidiaeth gyhoeddus.

Mae agosrwydd Penarth i'r traeth yn golygu bod nofio yn y môr yn weithgaredd poblogaidd, gydag aelodau o Glwb Nofio Môr Dawnstalkers yn ymgynnull yn rheolaidd ar hyd glan y môr.

Mae Penarth hefyd yn ymfalchïo mewn mynediad da i fannau gwyrdd yn ei hardaloedd trefol canolog. Mae Parc Alexandra, sydd wedi'i leoli rhwng canol y dref a'r Esplanâd, yn barc cyhoeddus Edwardaidd swynol sy'n cynnig llwybrau trawiadol i lan y môr gyda golygfeydd panoramig yn edrych dros Fôr Hafren. Mae Parc Gwledig Llynnoedd Cosmeston, sydd wedi'i leoli ar ymyl ddeheuol y dref, yn gyrchfan boblogaidd i drigolion Penarth, Caerdydd, a'r Fro ehangach.

Pwnc trafod amlwg yn ystod ein gweithgareddau ymgysylltu â'r cyhoedd a rhanddeiliaid oedd Tŷ a

CYFEIRIADAU ALLWEDDOL

- *Cyfrifiad 2021*
- *Strategaeth a Chynllun Gweithredu Bro Oed-Gyfeillgar*
- *Penarth Town Council Place Plan*
- *Cynllun Gweithredu Cymdogaeth Penarth*

Gerddi'r Cymin. Mae'r eiddo Fictoraidd hwn wedi'i leoli ar lwybr amlwg i ganol y dref, ac er nad yw wedi'i restru, mae wedi'i leoli mewn tiroedd deniadol gyda golygfeydd dros Fôr Hafren. Mae wedi bod yn wag am y pum mlynedd diwethaf. Er bod y Cymin wedi bod yn ased cymunedol annwyl, mae ei ddefnydd yn y dyfodol wedi bod yn destun dadl ers amser maith. Bydd y Cynllun Creu Lleoedd hwn yn gwneud argymhellion ar gyfer y defnydd o'r Cymin yn y dyfodol, yn seiliedig ar angen cymunedol a chynaliadwyedd ariannol.

Fodd bynnag, fel y rhan fwyaf o drefi, mae demograffeg a chymeriad y dref yn amrywiol ac nid yw'r rhan fwyaf o drigolion yn byw yn yr Ardal Gadwraeth hanesyddol. Bydd angen i'r Cynllun Creu Lleoedd wella a diogelu pwyntiau gwerthu unigryw Penarth, gan sicrhau ei fod yn mynd i'r afael ag anghenion y dref ehangach.

Cymdogaethau a Hygyrchedd

Mae cymdogaethau Penarth wedi'u siapia gan newidiadau dramatig mewn uchder oherwydd datblygiadau ar dir wedi'i adfer, hen chwareli a dociau. Er enghraifft, mae Cogan, sydd wedi'i lleoli ar lefel is na chanol y dref, yn dueddol o gael llifogydd. Yn yr un modd, mae Penarth Heights a Marina Penarth, sy'n estyniadau o Cogan, wedi'u gwahanu'n ffisegol oddi wrth Paget Road gan argloddiau serth.

Gall y newidiadau hyn mewn uchder beri heriau i drigolion sy'n dibynnu ar gymhorthion symudedd, oherwydd gall y llethrau sy'n gysylltiedig â cherdded rhwng cymdogaethau ac i mewn i ganol y dref gael eu hystyried fel rhwystr. Yn yr un modd, gall pellteroedd cerdded o gymdogaethau Penarth Isaf i'r de o ganol y dref, fod yn annymunol i drigolion sy'n mynd i gyfleusterau canol y dref.

Mae'r datblygiad disgwyliedig yn cynnwys Fferm Cosmeston Uchaf ym Mhenarth Isaf, gyda chynlluniau â chaniatâd ar gyfer 576 o gartrefi.

GWEITHIO YM MHENARTH

Mae Penarth yn chwarae rhan bwysig yn ffyniant economaidd Bro Morgannwg a Phrifddinas-Ranbarth Caerdydd. Dyrannodd y Cynllun Datblygu Lleol (2011–2026) 492 hectar o dir cyflogaeth i gefnogi economi amrywiol ledled y Fro, fodd bynnag, nid oes unrhyw ddryniadau tir cyflogaeth newydd wedi'u nodi ym Mhenarth yn y cynllun ac mae prinder o ran y safleoedd sydd ar gael ar gyfer datblygu gofod cyflogaeth ym Mhenarth yn fwy cyffredinol.

Caerdydd yw un o'r prif gyrchfannau cymudo i lawer o bobl mewn cyflogaeth ym Mhenarth. Mae'r dref yn cael ei gwasanaethu'n dda gan Orsafoedd Penarth, Heol Dingle a Cogan ar gyfer cymudwyr ar drên ac mae'r llwybr beicio dros Forglawdd Bae Caerdydd hefyd yn cynnig llwybr tawel uniongyrchol i Fae Caerdydd a chanol y ddinas.

Fel gyda'r rhan fwyaf o ganol trefi, mae busnesau manwerthu yn wynebu heriau oherwydd y twf ym mhoblogrwydd siopa ar-lein. Fodd bynnag, mae gan Benarth gymysgedd llwyddiannus o siopau annibynnol a busnesau lletygarwch ac mae'r sector gwasanaeth wedi dangos twf.

YMWELD Â PHENARTH

Un o nodweddion diffiniol Penarth yw ei lleoliad ar bwys dinas, arfordir a chefn gwlad. Mae trigolion yn elwa o fynediad cyfleus i Fae Caerdydd, Canol Dinas Caerdydd, Arfordir Cymru, a Bro Morgannwg. Mae'r lleoliad strategol hwn hefyd yn sicrhau bod Penarth yn hawdd i ymwelwyr o'r tu allan i'r dref ei chyrraedd.

Mae'r dref wedi'i chysylltu'n dda drwy'r rheilffordd, llwybrau beicio, a thrafnidiaeth breifat. Fe wnaeth agoriad Gorsaf Reilffordd Penarth ym 1878 chwarae rhan bwysig wrth sefydlu ei henw da fel cyrchfan glan môr, gan alluogi trigolion Caerdydd i fynychu'r Esplanâd, y pier a'r traeth at ddibenion hamdden.

Heddiw, mae Penarth yn cynnal nifer o ddigwyddiadau blynyddol poblogaidd sy'n denu ymwelwyr o Gaerdydd ac ar draws Bro Morgannwg. Mae'r rhain yn cynnwys digwyddiadau diwylliannol, fel Gŵyl yr Haf, Gŵyl Lyfrau Penarth yn ogystal â chystadlaethau chwaraeon fel Ras Gyfnewid Cosmeston, Ras Llwybr CF64 a ras Ultra Llwybr Arfordir y Fro. Mae clybiau Rygbi a Phêl-droed Penarth yn amlwg mewn cynghreiriau lleol, gyda nifer uchel o aelodau ym Mhenarth a'r cyffiniau.

Yn ddiweddar, datblygwyd hybiau busnes hyblyg fel Milkshed i roi lle i fentrau lleol. Mae'r hybiau hyn yn cynnig lleoedd rhentadwy gyda thenantiaethau byrdymor hyd at 18 mis, gan eu gwneud nhw'n ddelfrydol ar gyfer busnesau newydd a busnesau bach sy'n chwilio am sylfaen fforddiadwy a hyblyg.

Amlygwyd argaeledd parcio yng nghanol y dref yn aml yn ystod ein gweithgareddau ymgysylltu. Mae busnesau lleol wedi eirioli dros fwy o opsiynau parcio ar y stryd i wasanaethu eu hanghenion eu hunain ac anghenion eu cwsmeriaid yn well.

CYFEIRIADAU ALLWEDDOL

- *Cynllun Datblygu Lleol Bro Morgannwg*
- *CCA Datblygu Twristiaeth a Hamdden Bro Morgannwg*
- *Ymweld â'r Fro*
- *Y Fro 2030 – Cynllun Corfforaethol 2025-2030*

Un o atyniadau mwyaf nodedig Penarth yw Pafiliwn Pier Penarth, sydd wedi'i leoli ar yr Esplanâd. Mae'r ardal hon yn arddangos cymysgedd o derasau Fictoraidd a phensaernïaeth Art Deco, wedi'i ategu gan amrywiaeth o fwytai gyda seddi awyr agored a golygfeydd godidog o Fôr Hafren.

Mae Parc Gwledig Llynnoedd Cosmeston wedi profi ymchwydd mewn poblogrwydd ers pandemig COVID-19, gan ddenu ymwelwyr o bob rhan o'r Fro. Mae'n cynnig amgylchedd tawel i deuluoedd gwrrdd, chwarae plant, ac archwilio awyr agored. Yn ogystal, mae Cosmeston yn cael ei gydnabod fel Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) ac mae ganddo arwyddocâd hanesyddol fel safle pentref canoloesol 600 mlwydd oed.

Bydd y Cynllun Creu Lleoedd yn ceisio adeiladu ar lwyddiant presennol y dref fel lleoliad i ymwelwyr. Ar hyn o bryd, mae'r dref yn cael ei hystyried fel lleoliad ar gyfer teithiau dydd, ac mae potensial i ehangu'r cynnig i fwy o ymwelwyr dros nos – o bosibl fel rhan o daith i Gaerdydd.

A photograph of a white building with a blue sky background. A small window is visible on the upper left side of the building. The text "Welcome to PENARTH HEIGHTS" is displayed on the wall in a blue, three-dimensional font.

Welcome to
PENARTH
HEIGHTS

3 GWELEDIGAETH AC AMCANION

Ymgysylltu

Mae llwyddiant y Cynllun Creu Lleoedd yn nwylo'r gymuned leol. Dyma'r bobl a'r busnesau sy'n gwybod manylion y dref – sut mae'n gweithio, beth sy'n dda amdani, a sut y gellid ei gwella.

Ymgysylltu Cychwynnol

Fe wnaeth Cyngor Bro Morgannwg ymgysylltu llawer â'r cyhoedd a rhanddeiliaid cyn datblygu'r cynllun creu lleoedd.

Cynhaliwyd cyfres o ddigwyddiadau ymgysylltu wyneb yn wyneb yn ystod 2023 a 2024. Roedd y rhain yn cynnwys presenoldeb mewn digwyddiadau presennol, sesiynau pwrpasol gyda grwpiau rhanddeiliaid a sesiynau galw heibio mewn lleoliadau allweddol.

Gan ddefnyddio platfform Cymryd Rhan y Fro CBM, cynhaliwyd Arolwg Creu Lleoedd Penarth rhwng 23 Awst 2024 a 25 Hydref 2024. Hysbysebwyd hwn trwy bosteri, taflenni, sesiynau galw heibio, a sianeli cyfryngau cymdeithasol. Trwy gydol y cyfnod hwn, derbyniwyd cyfanswm o 110 o ymatebion, a oedd yn cynnwys copïau papur a chyflwyniadau digidol trwy blatfform Cymryd Rhan y Fro.

Er bod y sylwadau a dderbyniwyd yn mynd i'r afael ag amrywiaeth o bynciau, canolbwyntiodd y mwyafrif ar un neu ragor o'r themâu allweddol canlynol:

- Seilwaith a Chynnal a Chadw
- Ymgysylltu â'r Gymuned a Digwyddiadau
- Trafnidiaeth a Hygyrchedd
- Diogelwch
- Datblygu Cynaliadwy a Phryderon Amgylcheddol

Mae'r ymgysylltiad hwn wedi cyflwyno ffynhonnell gyfoethog o wybodaeth gefndir ar sut mae pobl sy'n byw ac yn gweithio yn y dref yn ei gweld. Mae'r Cyngor wedi gweithio'n galed i gysylltu ag amrywiaeth eang o bobl o wahanol gefndiroedd

ac oeddrannau ledled y dref; fodd bynnag, rhaid cymryd gofal i beidio â gor-gynrychioli safbwyntiau demograffeg benodol ac i fod yn ymwybodol o fynd i'r afael ag anghenion y dref gyfan.

Mae'r ymgysylltiad hwn wedi galluogi themâu a materion cyffredinol i gael eu casglu ar draws croestoriad eang o'r dref. Roedd hefyd yn galluogi ymgysylltu mwy targededig â grwpiau ac unigolion penodol trwy gyfres o grwpiau ffocws bach a chyfweliadau un-i-un.

Ymgysylltu â Ffocws

Yn dilyn y rownd gychwynnol o ddigwyddiadau ymgysylltu ac ymgysylltu ar-lein yn nodi'r prif themâu a'r materion i'w harchwilio, nodwyd nifer o randdeiliaid mewnol (cyngor) ac allanol ar gyfer ymgysylltu targededig pellach â rhanddeiliaid.

Nod y sesiynau hyn oedd archwilio mwy o fanylion am y materion penodol gyda grwpiau sydd â buddiant arbennig yn y dref, a phobl sydd â gwybodaeth benodol i'w thynnu arni.

Roedd nodau eilaidd y broses hon yn cynnwys:

- Datblygu dealltwriaeth o'r cyd-destun lleol.
- Dechrau cyfathrebu nodau'r prosiect.
- Nodi a gweithredu cysylltiadau defnyddiol.
- Dechrau paratoi cymorth.

Roedd y sesiynau rhanddeiliaid allanol hyn ar ffurf teithiau o amgylch safleoedd a chyfweliadau lled-strwythuredig gydag awgrymiadau i sicrhau bod pynciau allweddol yn cael eu hystyried, gan alluogi'r cyfranogwyr i arwain y sgwrs tuag at y materion roedden nhw'n teimlo oedd bwysicaf.

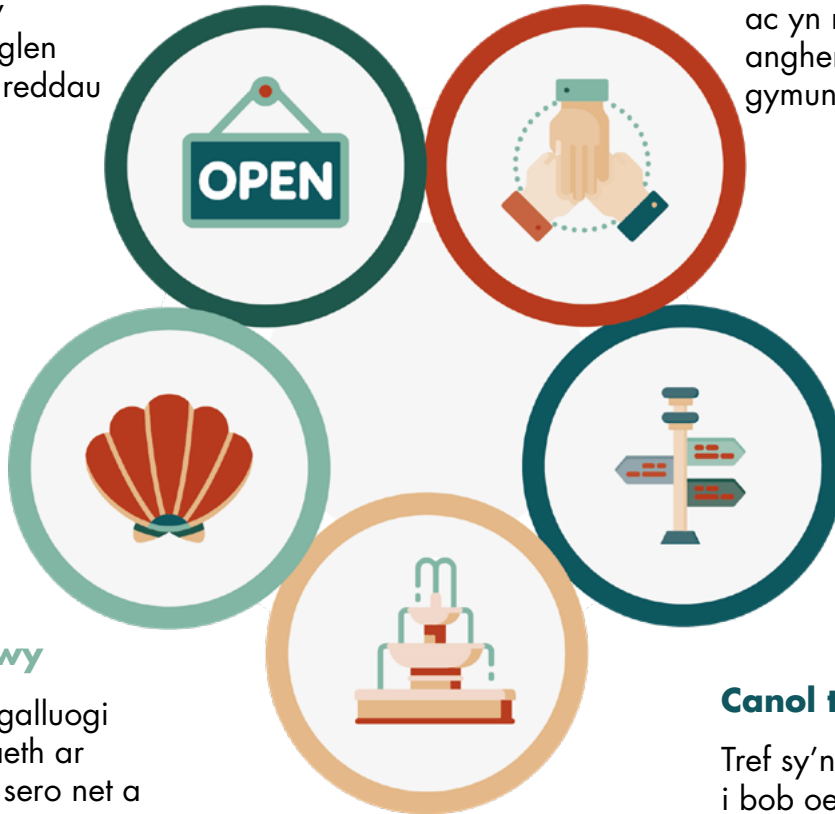
Yn ogystal ag ymgysylltu ag amrywiaeth eang o randdeiliaid lleol, mae cydweithio â Chyngor Tref Penarth wedi bod yn hanfodol wrth greu'r Cynllun Creu Lleoedd hwn.

Beth rydyn ni'n ceisio ei gyflawni?

Mae Penarth yn dref lwyddiannus. Ein nod yw adeiladu ar y llwyddiant hwn a gwarchod ei nodweddion unigryw, wrth sicrhau ei bod yn gweithio i gymuned gyfan Penarth. Gellir crynhoi nodau'r Cynllun Creu Lleoedd mewn pum amcan craidd:

Canol tref a glan môr bywiog

Tref sy'n galluogi creu busnesau newydd, gan gefnogi anghenion y rhai presennol a rhaglen gyfoethog o weithgareddau diwylliannol.

Penarth gynhwysol

Cynllun creu lleoedd sy'n edrych y tu hwnt i graidd hanesyddol y dref yn unig ac yn mynd i'r afael ag anghenion pobl ar draws y gymuned.

Penarth gynaliadwy

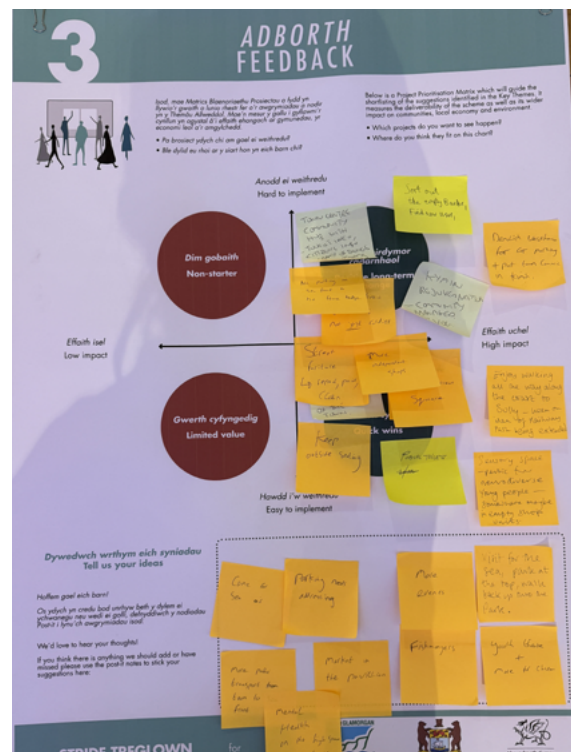
Tref gynaliadwy sy'n galluogi teithio llesol, darpariaeth ar gyfer newid i garbon sero net a gwella bioamrywiaeth.

Canol tref diogel a hygyrch

Tref sy'n ddiogel ac yn hygyrch i bob oedran a gallu i gerdded, olwynio a beicio o gwmpas

Tir cyhoeddus croesawgar

Tref ddeniadol a chroesawgar sydd â lle ar gyfer digwyddiadau a gweithgareddau, mannau i gael seibiant a mannau ar gyfer gweithgareddau cymdeithasol i

Themâu a chanfyddiadau

Teimladau wrth Ymgysylltu

Cafodd yr adborth a nodwyd yn ystod y broses ymgysylltu â'r cyhoedd ehangach a'r broses ymgysylltu mwy penodol â rhanddeiliaid ei grwpio i chwe thema gyffredinol. O fewn y rhain, cododd nifer o bynciau cyffredin trwy gydol y broses ymgysylltu, sy'n cael eu crynhoi yma.

Fel gydag unrhyw le arall, nid yw'r gymuned yn siarad gydag un llais ac mae ganddi lawer o wahanol safbwyntiau ac anghenion. Mewn rhai achosion, mae blaenoriaethau gwahanol mewn cystadleuaeth uniongyrchol â'i gilydd. Er enghraifft, gall yr awydd am well seilwaith beicio neu blanhigion newydd ar y stryd gystadlu am le ar y briffordd gyda'r awydd i gadw (neu ychwanegu) lleoedd parcio ar y stryd.

Yn y sefyllfa hon, mae cynigion yn y cynllun creu lleoedd hwn yn ceisio dod o hyd i gydbwysedd rhwng buddiannau cystadleuol gwahanol rhanddeiliaid. Bydd angen i hyn hefyd adlewyrchu polisi cynllunio cyfredol a newydd ac amcanion polisi ehangach y Cyngor.

Penarth gadarnhaol

Yn gyffredinol, roedd y teimladau a fynegwyd drwy gydol y broses ymgysylltu yn gadarnhaol: mae pobl yn gweld Penarth fel lle da i fyw, gyda mynediad i fannau gwyrdd, y môr a chysylltiadau trafnidiaeth gyhoeddus rhanbarthol yn cael eu hystyried fel rhai o gryfderau'r dref. Roedd y Pier a'r Esplanâd, a Pharc Gwledig Cosmeston hefyd yn cael eu hystyried fel asedau penodol.

Lle gellir gwell'

Roedd llawer o'r meysydd lle roedd ymatebwyr yn teimlo y gellid gwella'r dref yn ymwneud â strydoedd, ffyrdd a mannau cyhoeddus, yn benodol cynnal a chadw palmentydd a phriffyrdd, diffyg trafnidiaeth gyhoeddus canfyddedig ar gyfer teithiau byrrach o fewn y dref (yn hytrach na mynediad i Gaerdydd), a thagfeydd a pharcio. Codwyd diffyg mannau cymunedol hefyd, er mae'n debygol bod hyn yn benodol i rai ardaloedd – mae darpariaeth ar gyfer mannau cymunedol yn dda yng nghanol y dref.

“Mae Penarth yn llwyddiannus... ond mae angen osgoi hunanfodlonrwydd

1. Dyfodol cynaliadwy ar gyfer strydoedd a mannau agored

- Gwella mannau gwyrdd a choed.
- Galluogi arferion cynaliadwy.
- Materion seilwaith.

2. Trafnidiaeth gyhoeddus a chynaliadwy

- Gwell cysylltedd.
- Diogelwch a hygyrchedd.

3. Bywiogrwydd economaidd ac economi ymwelwyr

- Cymorth manwerthu a busnes.
- Digwyddiadau diwylliannol a chymunedol.

4. Rheoli traffig

- Tagfeydd, parcio a dosbarthu.
- Mesurau diogelwch ar gyfer cerddwyr a

5. Darpariaeth iechyd a lles

- Mynediad at wasanaethau iechyd.
- Darpariaeth mannau cymunedol.

6. Cysylltedd rhwng canol y dref a glan y môr

- Cysylltiadau trafnidiaeth.
- Gwella glan y môr.

Themâu Ymgysylltu

- **Mannau Gwyrdd a Choed:** Roedd ymatebwyr yn pryderu am gynnal a chadw seilwaith gwyrdd. Mae rhai, yn enwedig y rhai sy'n byw yn y strydoedd hanesyddol o amgylch canol y dref, yn pryderu am golli coed stryd hanesyddol. Mae'r ymatebwyr hyn o blaid coed newydd 'tebyg' ar gyfer coed stryd yn hytrach na phlannu o'r newydd yn ardaloedd cyfagos y dref.
- **Arferion Cynaliadwy:** Mae awgrymiadau yn cynnwys ymestyn coridorau natur, gwella pwyntiau gwefru cerbydau trydan, a chynyddu mentrau tyfu bwyd lleol.
- **Materion Seilwaith:** Ymhlith y problemau penodol a nodwyd mae sbwriel ar y stryd, difrod i balmentydd, a'r angen am fwy o finiau/gwahanu biniau a gorsafoedd ail-lenwi dŵr.

1. Dyfodol Cynaliadwy ar gyfer Strydoedd a Mannau Agored

Themâu Ymgysylltu

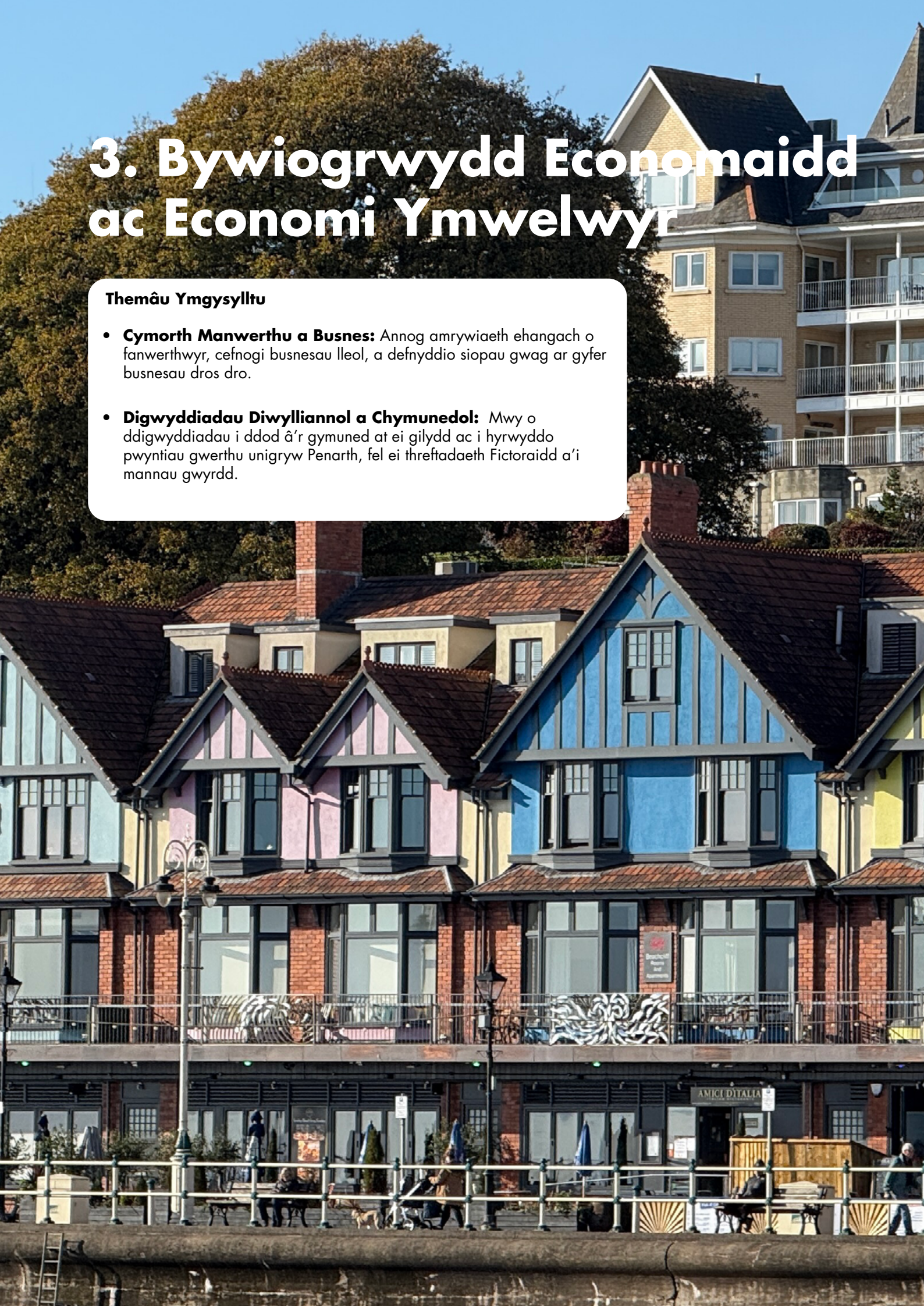
- **Gwell Cysylltedd:** Ystyrir bod trafnidiaeth gyhoeddus o Benarth ar drên yn dda, ond ystyrir bod gwasanaethau bysiau cyhoeddus yn y dref yn brin. Mae trigolion yn cyfeirio at yr angen am integreiddio gwasanaethau bysiau a rheilffyrdd yn well, gan gynnwys bws gwennol trydan lleol, ac yn tynnu sylw at yr angen am wasanaethau bysiau a threnau mwy dibynadwy.
- **Diogelwch a Hygyrchedd:** Mae pryderon wedi cael eu codi am ddiogelwch ar dtrafnidiaeth gyhoeddus a'r angen am well gwasanaethau i leoliadau allweddol, fel ysbytai ac archfarchnadoedd lleol yn y dref ac ardal Bae Caerdydd.

2. Trafnidiaeth Gyhoeddus a Chynaliadwy

3. Bywiogrwydd Economaidd ac Economi Ymwelwyr

Themâu Ymgysylltu

- **Cymorth Manwerthu a Busnes:** Annog amrywiaeth ehangach o fanwerthwyr, cefnogi busnesau lleol, a defnyddio siopau gwag ar gyfer busnesau dros dro.
- **Digwyddiadau Diwylliannol a Chymunedol:** Mwy o ddigwyddiadau i ddod â'r gymuned at ei gilydd ac i hyrwyddo pwyntiau gwerthu unigryw Penarth, fel ei threftadaeth Fictoriaidd a'i mannau gwyrdd.

4. Rheoli Traffig

Themâu Ymgysylltu

- **Tagfeydd a Pharcio:** Ymhlith y materion a amlygwyd mae pryderon am dagfeydd traffig yn ystod oriau brig gwaith a'r ysgol (i mewn ac allan o'r dref), prinder lleoedd parcio canfyddedig, a'r angen am ardaloedd mwy addas i gerddwyr.
- **Mesurau Diogelwch:** Mae'r awgrymiadau yn cynnwys croesfannau newydd i gerddwyr, rheoli llif traffig yn well, a llwybrau mwy diogel i feicwyr a cherddwyr

5. Darpariaeth Iechyd a Lles

Themâu Ymgysylltu

- **Gwasanaethau Gofal Iechyd:** Nododd sawl ymatebwr fynediad at feddygfeydd a chyfleusterau iechyd gwell, gan gynnwys cymorth iechyd meddwl a mentrau iechyd cymunedol.
- **Mannau Cymunedol:** Awydd i gael mwy o ddigwyddiadau cymunedol a gwell defnydd o leoliadau presennol ar gyfer gweithgareddau iechyd a lles.
- **Clybiau chwaraeon:** Mae (e.e. yr Hen Benarthiaid, Clwb Athletau Penarth) yn cynnig manau defnyddiol i'w defnyddio gan y gymuned ehangach, ond mae angen buddsoddiad yn y manau hyn a'u cyfleusterau chwaraeon.

6. Cysylltedd rhwng Canol y Dref a Glan y Môr

Themâu Ymgysylltu

- **Cysylltiadau Trafnidiaeth:** Gwell opsiynau trafnidiaeth i gysylltu canol y dref â glan y môr, gan gynnwys gwasanaethau gwennol ac arwyddion gwell.
- **Gwella Glan y Môr:** Syniadau ar gyfer gwneud glan y môr yn fwy bywiog gyda stondinau, opsiynau bwyd/diod, a gwell defnydd o fannau cyhoeddus fel y Cymin.
- **Seilwaith Priffyrdd:** materion a nodwyd gyda chyflwr y palmentydd, yn enwedig yng nghanol y dref.

Canolbwyntio ymyriadau

Bydd angen i'r Cynllun Creu Lleoedd o reidrwydd flaenoriaethu lle mae ymyriadau'n cael eu gwneud. Gan ddefnyddio'r dadansoddiad cyd-destunol a'r ymgysylltu, nodwyd y meysydd canlynol ar gyfer sylw arbennig. Fodd bynnag, nid yw hyn yn atal prosiectau neu ymyriadau y tu allan i'r ardaloedd hyn.

Canol y Dref

Yn naturiol, bydd canol y dref yn ffocws allweddol i'r Cynllun Creu Lleoedd. Gallai ymyriadau yn yr ardal hon gynnwys:

- Gofod cyhoeddus newydd ar gyfer digwyddiadau.
- Canolfan fancio.
- Planhigion a choed stryd ychwanegol.
- Gwelliannau teithio llesol.
- Byrddau cyfathrebu digidol.
- Mannau deor busnesau.
- Datrysiad parhaol ar gyfer parciau pafin.
- Llwybr hanes.
- Gwelliannau i'r orsaf.
- Dod o hyd i gartref hirdymor ar gyfer Benthyc Penarth.

Esplanâd

Mae'r Pier a'r Esplanâd yn nodweddion diffiniol ym Mhenarth a gallai'r Cynllun Creu Lleoedd gynnwys:

- Datrysiad parhaol ar gyfer mannau lletygarwch awyr agored.
- Gwell cynnig diwylliannol yn y Pier.
- Sefydlu defnydd hirdymor ar gyfer y Cymin.
- Gwell arwyddion o lan y môr i ganol y dref.

Parc Gwledig a Llynnoedd Cosmeston

Mae'r parc gwledig a'r llynnoedd yn adnodd pwysig i Benarth ac maen nhw hefyd yn denu llawer o ymwelwyr o bell. Gallai ymyriadau gynnwys:

- Gwell llwybr teithio llesol yn cysylltu â'r Llwybr Rheilffordd ac ymlaen i Sili.
- Ceisio datblygu'r cynnig i ymwelwyr yn Cosmeston drwy ddatblygu cyfleusterau arlwyyo yn y ganolfan ymwelwyr a thu hwnt.

Penarth Isaf

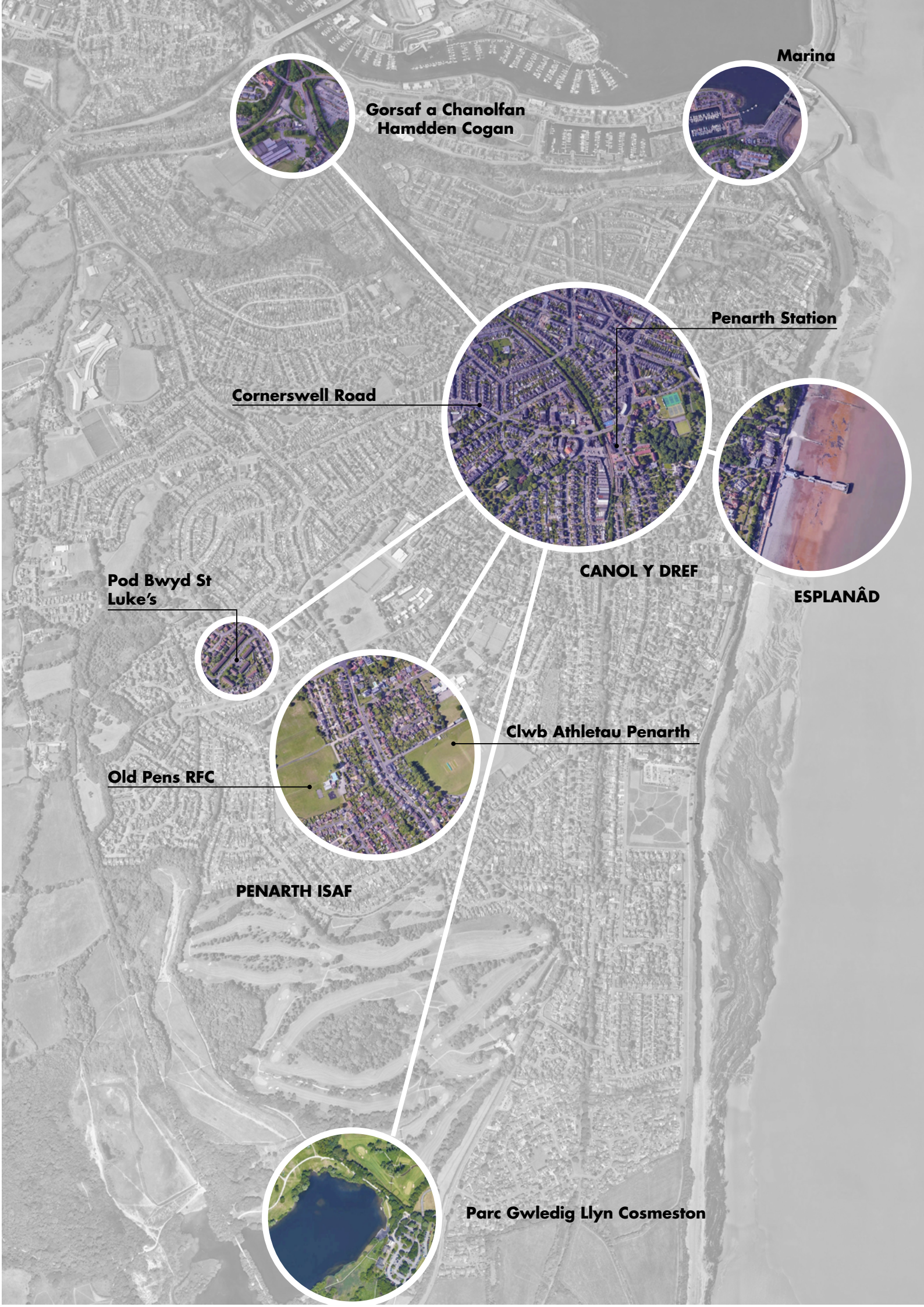
Dylid ystyried ardaloedd anghysbell Penarth hefyd, gan gynnwys Penarth Isaf. Gallai cyfleoedd yn yr ardal hon gynnwys gweithio gyda'r clybiau chwaraeon i wneud gwell defnydd o'u cyfleusterau er budd y clybiau a'r gymuned ehangach. Mae cyfleoedd hefyd i weithio gyda chymdeithas trigolion STAR i nodi prosiectau yn yr ardal hon.

Gorsaf a Chanolfan Hamdden Cogan

Dylid ystyried cydlynu gwelliannau posibl i Orsaf Cogan (gan weithio gyda TC), a'r ganolfan iechyd arfaethedig (lleoliad arfaethedig y Ganolfan Iechyd i'w gadarnhau gan y Bwrdd Iechyd).

Marina

Er bod yr Old Custom House yn fwyto cyrchfan llwyddiannus, nid yw'r mynediad i ardal y marina yn gwneud y defnydd gorau o'r lleoliad ar lan y dŵr. Rydyn ni'n cydnabod y gallai cyflwr presennol adeiladau'r Marine effeithio ar y broses o ddod o hyd i ddefnydd hirdymor cynaliadwy.

Marina

**Gorsaf a Chanolfan
Hamdden Cogan**

Penarth Station

Cornerswell Road

CANOL Y DREF

ESPLANÂD

**Pod Bwyd St
Luke's**

Clwb Athletau Penarth

Old Pens RFC

PENARTH ISAF

Parc Gwledig Llyn Cosmeston

4 YMYRIADAU

Trosolwg

Trwy drafodaethau gyda Bro Morgannwg, grwpiau rhanddeiliaid allweddol, a'r gymuned leol, mae sawl thema gyffredin wedi dod i'r amlwg yn y prosiectau gweithredadwy arfaethedig. Mae rhai o'r mentrau hyn yn cynnwys ymyriadau ar lawr gwlad y gellid eu harwain a'u cynnal gan y gymuned, gan feithrin ymdeimlad cryfach o berchnogaeth dros y tir cyhoeddus, tra bod eraill yn gofyn am gefnogaeth rhanddeiliaid ehangach gan fuddsoddwyr preifat a'r cyngor lleol.

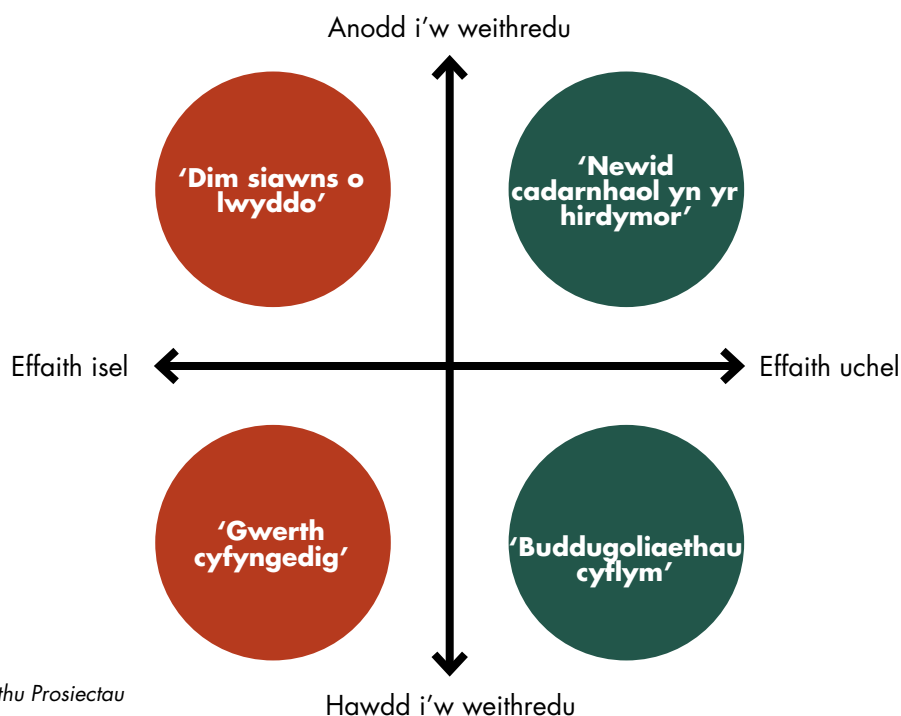
Mae Penarth yn cael ei chydabod yn eang fel tref gyfoethog a 'llwyddiannus', a ddangosir gan:

- Stryd fawr fywiog sy'n cynnwys cymysgedd amrywiol o ddarpariaethau manwerthu, gwasanaethau a bwyd gan siopau cadwyn a busnesau annibynnol.
- Mynediad helaeth i fannau gwyrdd.
- Cyfraddau troseddu a digartrefedd isel.
- Mewnlfriad cyson o dwristiaid o bob rhan o'r Fro a thu hwnt.

Fodd bynnag, er gwaethaf llwyddiannau niferus y dref, mae heriau lleol o hyd i wella hygyrchedd i amwynderau allweddol a sicrhau gwell cynhwysiant o'r holl grwpiau cymunedol.

Mae pob briff yn amlinellu amcanion allweddol, cyfleoedd, amserlenni, camau nesaf, ac arweinyddiaeth bosibl i ddatblygu'r prosiectau hyn. Mae prosiectau wedi'u nodi yn seiliedig ar eu potensial i gyflawni newid hirdymor cadarnhaol, ac ystyriaeth o ba mor hawdd ydyn nhw i'w gweithredu.

Mae'r mentrau hyn yn amrywio o ran maint a chymhlethdod. Er y bydd rhai yn cael eu harwain gan y cyngor, bydd eraill yn gofyn am gyfranogiad gweithredol gan y gymuned a busnesau lleol, gyda chyllid yn dod trwy grantiau a buddsoddiad preifat. Mae'r prosiectau a ddewiswyd wedi'u categorio yn ôl amserlenni cyflawni byrdymor, tymor canolig a hirdymor i sicrhau gweithrediad strwythuredig a strategol.

SYMYRIADAU BYRDYMOR (1-2 FLYNEDD)

Mae'r ymyriadau 'buddugoliaethau cyflym' hyn yn canolbwyntio ar atebion cost-effeithiol y gellir eu cyflawni yn y tymor byr, yn aml yn gofyn am ychydig iawn o gyllid. Dylai'r mentrau hyn gael eu harwain gan y gymuned gyda chymorth gan y cyngor, gan sicrhau manteision uniongyrchol, gweladwy i feithrin ymddiriedaeth gan y cyhoedd ac adeiladu momentwm.

YMYRIADAU TYMOR CANOLIG (2-7 BLYNEDD)

Mae'r prosiectau hyn yn cymryd mwy o amser i'w gweithredu ac fel arfer mae angen mwy o gyfranogiad gan randdeiliaid a dylid eu cyflawni mewn partneriaeth â'r cyngor. Dylai trigolion lleol chwarae rhan weithredol yn y broses gynllunio a gwneud penderfyniadau. Mae'r prosiectau hyn fel arfer yn gofyn am gyllid o sawl ffynhonnell ac yn cynnwys cydlynu mwy cymhleth nag ymyriadau byrdymor.

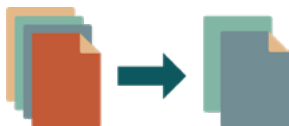
YMYRIADAU HIRDYMOR (7+ MLYNEDD)

Prosiectau hirdymor sy'n cynnwys newidiadau mawr i seilwaith neu bolisi, gan ofyn am weithrediad graddol oherwydd eu maint, cymhlethdod ac anghenion ariannu. Rhaid i'r mentrau hyn gyd-fynd â pholisiau hirdymor y cyngor ac ystyried ffactorau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd, gan gynnwys gwytnwch hinsawdd a thwf trefol yn y dyfodol.

Mae nodi'r prosiectau hyn yn rhoi fframwaith lefel uchel sy'n amlinellu amcanion allweddol, rhanddeiliaid a strategaethau cyflawni. Bydd angen i bob prosiect ddatblygu briffiau manwl ymhellach i ddiffinio cwrpas, dichonoldeb a phartneriaethau allweddol. Bydd yn hanfodol cydweithio â rhanddeiliaid lleol, gan gynnwys grwpiau cymunedol, arweinwyr prosiectau, a phartneriaid sector preifat. Bydd angen cynnal astudiaeth ddichonoldeb fanwl hefyd i asesu capasiti safle, ffynonellau ariannu, a ffactorau allanol a allai effeithio ar ba mor gyflawnadwy yw'r prosiect.

CYNNULL

GWNEUD RHESTR FER

DATBLYGU

GWEITHREDU

Briffiau prosiect

48

CYNLLUN CREU LLEOEDD PENARTH

Marchnad gwneuthurwyr a

Sefydlu marchnad gwneuthurwyr ar gyfer busnesau newydd bach

Amcan

To create a vibrant Maker's Market in Penarth that supports independent businesses, start-ups, and the creative community. The market could not only serve as a retail space for unique products but also provide affordable units and business incubator spaces for local entrepreneurs to offer services such as workshops, arts spaces or creative classes.

Cyfleoedd Allweddol

- Annog entrepreneuriaeth a chryfhau hunaniaeth y dref fel canolfan ar gyfer busnesau annibynnol a'r diwydiannau creadigol.
- Cynnig cymysgedd o fannau dan do ac awyr agored, gan gynnwys stondinau, stiwdios a gofodau gweithdai i weddu i anghenion busnes gwahanol a rhoi cyfleoedd i bobl leol greadigol gynnal dosbarthiadau, arddangosfeydd a sesiynau rhyngweithiol, gan feithrin ysbryd cymunedol cryf.

- Creu unedau deor busnesau sy'n cynnig gofodau bach i fusnesau newydd weithredu ohonyn nhw cyn dod o hyd i adeiladau mwy neu barhaol.

Amserlen

Mae gan ddepo'r Post Brenhinol y potensial i gael ei droi'n hyb canolog a hygyrch i fusnesau bach ac ymwelwyr. Fodd bynnag, mae'r cyfle hwn yn dibynnu ar anghenion gweithredol y Post Brenhinol yn y dyfodol ac a fydd y safle ar gael i'w aildatblygu.

Y Camau Nesaf

- Ymgysylltu â thirfeddianwyr a darpar weithredwyr i ddod o hyd i safle addas.
- Archwilio cyfleoedd ariannu a phartneriaethau i gefnogi datblygiad seilwaith a hyfweidd hirdymor.
- Posiblirwydd i ddatblygu fesul cam, gan ddechrau gyda stondinau dros dro cyn sefydlu gofod marchnad parhaol.

Cynsail: Canolfan Grefft a Dylunio, Manceinion

Wedi'i lleoli mewn hen farchnad bysgod, mae'r Ganolfan Grefft a Dylunio yn Manceinion yn hyb creadigol bywiog sy'n ymraddedig i grefft a dylunio cyfnewt. Wedi'i lleoli yng nghanol y ddinas, mae'n rhoi llwyfan i artistiaid a gwneuthurwyr sefydledig a rhai sy'n dod i'r amlwg arddangos eu gwaith. Mae'r Ganolfan yn cynnal amrywiaeth o arddangosfeydd, gweithdai a digwyddiadau, sy'n arddangos arterion crefft arloesol ar draws cyfryngau amrywiol, gan gynnwys cerameg, tectilau, gwyrdr, pren a metel.

Y tu hwnt i'r gofod arddangos, mae'n gwasanaethu fel hyb addysgol, gan gynnig cyfleoedd i ymwelwyr ddyysgu sgiliau newydd ac archwilio'r crefftwiaith y tu ôl i wrthrychau wedi'u gwneud â llaw. Trwy ei mentrau, nod y Ganolfan yw ysbrydoli, addysgu ac ymgysylltu â'r cyhoedd wrth gefnogi twf diwydiannau creadigol Manceinion.

Llun: David Dixon

Llun: Dave Croker

YMYRIADAU TYMOR CANOLIG

49

A home for Benthg Penarth

Llun: Benthg

Hyrwyddo economi gylchol a lleihau gwastraff trwy fabwysiadu diwylliant 'benthg'

Amcan

Mae Benthg Penarth, fel rhan o'r fenter 'Llyfrgell Penarth', yn meithrin diwylliant o fenthg a gefnogi economi gynaliadwy a chylchol. Trwy gynnig mynediad ffurfiadwy i amrywiaeth eang o eitemau, mae'n helpu i leihau gwastraff ac yn hyrwyddo delnydd mwy ymwybodol. Bydd sefydlu presenoldeb gwladwy a hygyrch yng nghanol y dref yn ymgorroffori cynaliadwydd ymhellach yn y gymuned ac yn annog mwy o gyfranogiad.

Cyfleoedd Allweddol

- Cartref newydd gwladwy a hygyrch yng nghanol y dref i Benthg.

- Nod Benthg yw hyrwyddo diwylliant lleihau gwastraff, benthg ac atgyweirio. Mae cyfle i ddyn nhw gynnig gweithdai atgyweirio, sesiynau ailddedfnyddio creadigol, ac ymgynghoriadau cynaliadwydd a adeilad yng nghanol y dref.
- Cydweithio â busnesau a sefydliadau lleol i ehangu mentrau benthg a rhannu.
- Posiblirwydd i Gaffi Trwsio Penarth gael ei gyd-leoli â Benthg.

Cyflawni a champau nesaf

- Gweithio gyda Benthg a landlordiaid i ddod o hyd i le parhaol yng nghanol y dref, o bosibl yn un o'r hen adeiladau banc gwag.
- Helpu i hyrwyddo'r fenter trwy ddigwyddiadau lleol, marchnata a chyfathrebu'r cyngor.

3

Cynsail: RE:MAKE CASNEWYDD

Re:Make Casnewydd yw gofod atgyweirio ac ailddedfnyddio cymunedol parhaol cyntaf Cymru. Mae'n atod cymunedol dan arweiniad gwirfoddolwyr, mewn cydweithrediad rhwng Caffi Trwsio Cymru a Benthg Cymru sy'n cynnig 'llyfrgell o bethau' helaeth, atgyweirio eitemau cartref am ddim a hefyd amrywiaeth o weithdai rhannu sgiliau.

Mae'r fenter nid yn unig yn mynd i'r afael â phryderon amgylcheddol ond hefyd yn meithrin cydlyniant cymdeithasol trwy ddod ag aelodau

cymunedol amrywiol ynghyd i gydweithio i ymgysylltu â'i gilydd. Mae'r gofod yn hawdd i'r cyhoedd ei gyrraedd, wedi'i lleoli yng nghanol Casnewydd.

Llun: Re:Make

4

Tudalen enghreifftiol o friffiau ymyriadau i nodi strwythur cyffredinol

KEY

- 1 Ymyriadau
- 2 Themâu creu lleoedd
- 3 Briff Prosiect
- 4 Astudiaeth Achos

BYRDYMOR

- 1-2 FLYNEDD
- 'BUDDUGOLIAETHAU CYFLYM'
- COST-EFFEITHIOL
- DAN ARWEINIAD Y GYMUNED GYDA CHYMORTH Y CYNGOR
- MANTEISION SY'N WELADWY YN SYTH

Llynnoedd a Chaffi Cosmeston

Buddsoddi yng nghaffi Llynnoedd Cosmeston i gynyddu refeniw i gynnal Parc Gwledig Llynnoedd Cosmeston. Mae potensial hefyd i ddod â gweithgareddau hamdden i'r llynnoedd.

Amcan

Gallai datblygu'r caffi a'r ganolfan ymwelwyr ym Mharc Gwledig Llynnoedd Cosmeston ynghyd ag archwilio cyfleoedd ar gyfer digwyddiadau a gweithgareddau hamdden awyr agored gynhyrchu refeniw ychwanegol, y gellid ei ail-fuddsoddi wedyn i gynnal a chadw Parc Gwledig Llynnoedd Cosmeston yn barhaus, gan sicrhau ei gynaliadwyedd ariannol hirdymor.

Gellir datblygu caffi presennol Llynnoedd Cosmeston i greu cyfleuster a fydd yn cefnogi

dyfodol cynaliadwy ar gyfer atyniad o arwyddocâd y parc, yn lleol ac yn rhanbarthol.

Cyfleoedd Allweddol

- Archwilio defnyddiau hamdden awyr agored cynaliadwy posibl ar gyfer y Parc Gwledig i gynnig cyfleusterau gwell a denu mwy o ymwelwyr
- Datblygu'r caffi, i gynnig dewisiadau arlwyo a chyfleusterau gwell i ymwelwyr.
- Ailddefnyddio manau segur yn y ganolfan ymwelwyr ar gyfer arddangosfeydd, gofod ychwanegol i'r caffi, neu ddefnyddiau eraill a all ddenu gweithgaredd a diddordeb pellach.

Cyflawni a Chamau Nesaf

- Archwilio opsiynau sy'n gysylltiedig â'r cynnig arlwyo ar y safle i wella cyfleusterau er budd ymwelwyr.

Cynsail: Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol

Mae cynsail cryf ar gyfer darpariaeth caffis o ansawdd uchel mewn lleoliadau tebyg i'w weld yn yr amrywiaeth eang o gaffis Ymddiriedolaeth Genedlaethol ledled Cymru a'r Deyrnas Unedig. Mae'r caffis hyn yn aml yn gwasanaethu fel cyrchfannau yn eu rhinwedd eu hunain, wedi'u lleoli y tu allan i'r fynedfa lle mae angen talu, sy'n denu llawer o ymwelwyr nad ydyn nhw'n mynd i mewn i'r adeiladau hanesyddol, parciau neu erddi cysylltiedig.

Fel arfer wedi'u lleoli mewn amgylcheddau deniadol, yn aml o fewn adeiladau allanol ar dir y prif atyniad, mae'r caffis hyn wedi'u cynllunio'n dda ac yn cynnig bwyd a diod o safon uchel.

Ffynhonnell: Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol

Mannau Tyfu Cymunedol a Rhandiroedd

Mae adborth o'r broses ymgysylltu wedi nodi galw am fannau tyfu cymunedol a mannau ar gyfer tyfu bwyd.

Amcan

Mae sawl man sy'n ymroddedig i dyfu cymunedol yn y dref, gan gynnwys rhandiroedd a gerddi. Mae is-gymunedau o dan Gwyrddio Penarth Greening, a chymunedau fel Penarth Growing Community (PGC), yn canolbwyntio ar greu a chynnal cynefinoedd bywyd gwyllt a thyfu cynnyrch bwyd. Ar wahân i Berllan Cosmeston, mae'r rhan fwyaf o fannau tyfu a gerddi cymunedol wedi'u crynhoi yn rhan ogleddol y dref.

Fodd bynnag, mae gan rhandiroedd y dref i gyd restrau aros, sy'n nodi'r galw heb ei ddiwallu am leoedd sydd ar gael.

Cyfleoedd Allweddol

- Roedd adborth o sesiynau ymgysylltu Pod Bwyd St Luke's / grŵp trigolion STAR yn tynnu sylw at yr awydd am ardd gymunedol newydd yn yr ardal hon. Gallai hon gynnwys mannau

tyfu a rennir, yn ogystal â mannau ar gyfer cymdeithasu neu gynnal digwyddiadau. Bydd yn bwysig cydweithio â darpar ddefnyddwyr terfynol i sefydlu briff clir ar gyfer unrhyw gynigion a chreu proses reoli gynaliadwy ar gyfer y gofod.

- Mae yna hefyd gyfle i gael rhandiroedd newydd. Mae'r ddarpariaeth rhandir bresennol (a weithredir yn gyhoeddus ac yn breifat) wedi'i gordanysgrio, gan ddangos galw heb ei ddiwallu. Gallai hyn gynnwys cymysgedd o leiniau preifat a mannau tyfu cymunedol. Gan fod y tir sydd ar gael yn y dref yn gyfyngedig, byddai angen nodi lleoliad addas ar ymyl y dref. Gallai gweithredwr preifat gael ei benodi i ariannu a rheoli'r rhandiroedd (gweler yr astudiaeth achos isod).

Y Camau Nesaf

- Gweithio gyda STAR (a grwpiau eraill sydd â buddiant) i ddatblygu syniadau ar gyfer gardd gymunedol bosibl.
- Nodi'r galw posibl a lleoliadau addas lle gellid sefydlu rhandiroedd.

Cynsail: Roots

Mae Roots Allotments yn gwmni sy'n sefydlu rhandiroedd newydd mewn ardaloedd sydd â galw heb ei ddiwallu ar hyn o bryd. Er bod eu rhandiroedd fel arfer yn ddrytach na rhai traddodiadol ac yn cynnig lleiniau llai, maen nhw'n cynnig manteision ychwanegol fel mynediad at offer a rennir, gweithdai, sgysiau, cyrsiau i dyfwr, a gwasanaethau fel dyfrio'r lleiniau pan fydd perchnogion ar wyliau.

Nid yw'r rhandiroedd hyn wedi'u bwriadu i ddisodli'r rhai traddodiadol ond yn gwasanaethu fel dewis arall sy'n fwy hygyrch i amrywiaeth ehangach o bobl. Mae hyn yn cynnwys tyfwr newydd neu iau y gall eu ffordd o fyw olygu bod rheoli rhandir traddodiadol yn heriol, neu'r rhai sy'n pryderu am y costau ymlaen llaw o brynu offer. Yn ogystal, trwy gynnig y rhandiroedd

amgen hyn, gellir lleihau'r galw am randir traddodiadol, gan helpu i leddfu rhestrau aros hir.

ROOTS
Allotments

HOW ROOTS WORKS LOG

GROW YOUR WAY.

Your Local No-Dig Allotment - Seeds, tools, plug plants, and guidance included free for members to help you grow your own veggies. Workshops and courses included!

Search for your local community allotment

Ffynhonnell: Roots

Plannu Coed

Yn gyffredinol, mae canol Penarth yn elwa o lawer o goed stryd aeddfed, ond mae rhai wedi cael eu colli dros amser, ac mae gan rai ardaloedd lawer llai ohonyn nhw.

Amcan

T Mae cyfle i blannu coed stryd newydd y tu allan i graidd Fictoraidd Penarth. Mae'r ardaloedd lle gellid ymyrryd yn cynnwys (ond heb fod yn gyfyngedig i) Lavernock Road, Dinas Road, a St Peter's Road/St Luke's Road ym Mhenarth Isaf, yn ogystal â'r ardal i'r gogledd o Plassey Street yn rhan ogleddol y dref.

Ar hyn o bryd, mae gwahaniaeth amlwg yn y ddarpariaeth o goed stryd rhwng canol y dref a'r ardaloedd anghysbell a ddatblygwyd yn yr 20fed ganrif. Nod Strategaeth Coed Bro Morgannwg yw plannu o leiaf 1,500 o goed ar draws ystâd y cyngor bob blwyddyn.

Cyfleoedd Allweddol

- Plannu coed stryd yn Ardal Gadwraeth Penarth i ddisodli'r rhai a gollwyd dros amser.
- Cynyddu nifer y coed stryd ac ehangu gorchudd coed yn ardaloedd allanol Penarth.

Y Camau Nesaf

Mae Strategaeth Coed Bro Morgannwg (2024) yn rhoi fframwaith ar gyfer plannu a chynnal a chadw coed yn y dyfodol.

- Gwahodd cynigion ar gyfer lleoliadau coed stryd newydd.
- Gweithio gyda thrigolion lleol a'r gymuned i nodi meysydd ffocws allweddol ar gyfer plannu coed stryd newydd.
- Archwilio'r potensial am bartneriaeth gyda grŵp newydd Cyfeillion Strydoedd Penarth.

Cynsail: Partneriaeth Coed Stryd Sheffield

Ar ôl cyfnod o benderfyniadau dadleuol ar gynnal a chadw coed y ddinas, lansiwyd menter Partneriaeth Coed Stryd Sheffield yn 2019 i ailfeithrin ymddiriedaeth, cynyddu gorchudd coed trefol y ddinas a gwella ei seilwaith gwyrdd. Mae'r bartneriaeth hon yn cynnwys Dinas Sheffield, trigolion lleol, a sefydliadau amgylcheddol yn gweithio gyda'i gilydd i wella strydoedd a chymdogaethau'r ddinas gyda mwy o goed.

Mae'r bartneriaeth yn annog trigolion lleol i gymryd rhan trwy awgrymu lleoliadau plannu coed a chymryd rhan mewn gweithgareddau gofal a chynnal a chadw. Mae'r prosiect hefyd yn cynnwys rhaglenni addysgol i godi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd coed.

Y Cymin

Mae'r adeilad wedi bod yn wag ers sawl blwyddyn a'r tiroedd hardd y mae angen eu cynnal a'u cadw yn y dyfodol.

Cefndir

Mae'r adeilad wedi bod yn segur ers sawl blwyddyn. Mae'r adeilad gwag yn strwythurol gadarn ar hyn o bryd gyda'r cyngor yn ymgymryd ag amserlen gynnal a chadw barhaus. Fodd bynnag, mae angen dod o hyd i ateb hirdymor ar gyfer y defnydd o'r adeilad yn y dyfodol er mwyn sicrhau dyfodol cynaliadwy i'r adeilad. Mae'r tiroedd sy'n amgylchynu'r Cymin yn gwasanaethu fel parc cyhoeddus deniadol, ac mae Cyfeillion y Cymin yn gwneud cyfraniad sylweddol i'w gynnal. Fodd bynnag, mae angen gwaith cynnal a chadw ar rai strwythurau. Bu diddordeb gan y cyhoedd mewn troi'r Cymin yn fan cyfarfod cymunedol. Fodd bynnag, oni bai bod modd sicrhau defnydd penodol neu ffynhonnell ariannu, mae'r opsiwn hwn wedi'i ddiystyru am y rhesymau canlynol:

- Mae yna eisoes ofod cymunedol dan do sylweddol yng nghanol Penarth.
- Heb gyllid allanol, mae'n annhebygol y bydd y defnydd hwn yn ariannol hyfyw neu'n gallu cefnogi'r gwaith o adnewyddu a chynnal a chadw'r adeilad. Felly, dylid ystyried y posibilrwydd o farchnata'r adeilad.

Amcan

Nodi defnydd hirdymor cynaliadwy sy'n sicrhau dyfodol y Cymin a'i thiroedd.

Argymhellion

O ystyried ei leoliad deniadol, gall adeilad y Cymin fod yn addas i'w ddefnyddio fel caffi neu fwyty gyda golygfeydd o'r môr, seddi yn yr awyr agored, ac o bosibl llety ar y llawr uchaf. Byddai hyn yn sicrhau mynediad parhaus i'r cyhoedd wrth gyfrannu at economi ymwelwyr Penarth. Gall defnyddiau ariannol hyfyw eraill hefyd fod yn briodol, er y dylid rhoi blaenoriaeth i opsiynau sy'n cadw elfen gyhoeddus. Gallai gwaredu'r adeilad gynhyrchu arian ar gyfer cynnal a chadw a gwelliannau posibl i dir y Cymin, a fyddai'n parhau i fod ym mherchnogaeth y Cyngor fel man agored cyhoeddus. Mae gwelliannau posibl yn cynnwys atgyweirio strwythurau presennol, gwelliannau o ran hygyrchedd, gwell tirlunio, a'r posibilrwydd i gael defnyddiau cyhoeddus newydd, fel gofod perfformio awyr agored.

Y Camau Nesaf

- Dechrau'r broses ar gyfer marchnata a gwaredu'r adeilad ac, os yn bosibl, yr ardal laswelltog o'i flaen yn rhinwedd prydles hir. Dylai'r farchnad benderfynu ar ddefnydd yr adeilad, gydag atebion sy'n cadw mynediad gan y cyhoedd yn cael eu ffafrio.
- Parhau i feithrin y berthynas gadarnhaol rhwng Cyfeillion y Cymin a'r cyngor i sicrhau dyfodol cynaliadwy i'r tiroedd a chefnogi Benthg yn eu dyhead i ddod o hyd i gartref parhaol i'w gwasanaethau.

Cynsail: The Pig on the Beach

Mae'r Pig on the Beach yn fwyty gydag ystafelloedd wedi'u lleoli ym Mae Studland, Dorset. Wedi'i leoli mewn lleoliad arfordirol, mae'n cynnig profiad bwyta hamddenol sy'n canolbwyntio ar gynhwysion tymhorol lleol. Mae'r fwydlen yn arddangos cynnyrch o ffermydd cyfagos a'i gardd ei hun, gyda ffocws cryf ar gynaliadwyedd. Mae gan y bwyty awyrgylch clyd, golygfeydd godidog o'r môr, a lleoliad deniadol, gan gynnig profiad bwyta o'r fferm i'r bwrdd. Dyma'r gwylliau arfordirol perffaith i'r rhai sy'n chwilio am gysur ac ansawdd.

Gwelliannau i Lonydd Cefn

Un 'fuddugoliaeth gyflym' fyddai tacluso a gwella nifer o'r lonydd cefn mewn ardaloedd preswyl.

Amcan

Mae llawer o lonydd cefn preswyl yn cynnig cysylltiadau defnyddiol a llwybrau hwylus i gerddwyr. Fodd bynnag, mae sawl un mewn cyflwr gwael, yn dioddef o daflu sbwriel, graffiti, a llystyfiant yn gordyfu, gan greu amgylchedd mae pobl yn amharod i'w ddefnyddio, yn enwedig ar ôl iddi dywyllu.

Cyfleoedd Allweddol

- Gwaith glanhau byrdymor a pharhaus, gan gynnwys casglu sbwriel a thynnu llystyfiant.
- Prosiectau celf stryd i wella golwg lonydd cefn.

- Gwella'r goleuo ar gyfer mwy o ddiogelwch.

Amserlen

Gall gwelliannau byrdymor ddechrau ar unwaith mewn cydweithrediad â rhanddeiliaid lleol.

Y Camau Nesaf

- Gweithio gyda thrigolion lleol a grwpiau cymunedol i drefnu mentrau glanhau rheolaidd gyda chymorth y cyngor.
- Sefydlu trefn cynnal a chadw hirdymor ar gyfer gwaith na ellir ei wneud gan wirfoddolwyr.
- Nodi lle mae angen gwelliannau hirdymor, fel goleuadau newydd, i wella diogelwch.

Cynsail: Lôn yr Orsaf Dân

TDewiswyd y lôn rhwng Hazel Road a St Paul's Avenue, sydd wedi'i lleoli wrth ymyl Gorsaf Dân Penarth, ar gyfer prosiect treialu Cynllun Creu Lleoedd gyda'r nod o wella'r llwybr allweddol hwn i gerddwyr.

Yn hanesyddol, mae'r lôn wedi dioddef sbwriel, llystyfiant sydd wedi gordyfu, a diffyg cynnal a chadw cyffredinol. Er ei bod yn llwybr byr i'r rhai ger St Peter's Road, mae llawer o bobl yn osgoi ei defnyddio oherwydd pryderon diogelwch.

Fel rhan o'r prosiect treialu, mae ymgyrch lanhau wedi'i threfnu a'i chynnal yn y lôn ac, mewn cydweithrediad ag ysgolion lleol, celf stryd wedi ei gyflwyno i oleuo ac adfywio'r lle

Llwybr Treftadaeth

Llwybr treftadaeth sy'n adrodd straeon y lle a'r bobl ym Mhenarth.

Amcan

Ers sawl blwyddyn, mae Cymdeithas Ddinesig Penarth wedi bod yn gwneud gwaith i sefydlu llwybr treftadaeth sy'n adrodd hanes y dref a'i phobl. Nod y llwybr yw cysylltu cyfres o leoliadau sy'n tywys ymwelwyr o amgylch Penarth ac yn arddangos ei hanes cyfoethog.

Bydd y llwybr yn archwilio hanes cymdeithasol, trigolion nodedig, treftadaeth bensaernïol, a hyd yn oed gorffennol cynhanesyddol Penarth, gan gynnwys yr olion traed deinosor enwog. Bydd yn adnodd addysgol i drigolion ac yn ffordd ddiddorol i ymwelwyr archwilio'r dref.

Ar y cyd â gwell cyfeirbyst ac arwyddion, gallai'r llwybr treftadaeth hefyd gryfhau'r cysylltiad rhwng canol y dref a glan y môr.

Cyfleoedd Allweddol

- Mae gan y llwybr treftadaeth y potensial i wella'r profiad i ymwelwyr a dathlu hanes unigryw Penarth.

- Gallai cyfres o fyrrddau dehongli gydag adnoddau ar-lein cysylltiedig roi cyd-destun hanesyddol manwl i'r rhai sy'n chwilio am ragor o wybodaeth.

Y Camau Nesaf

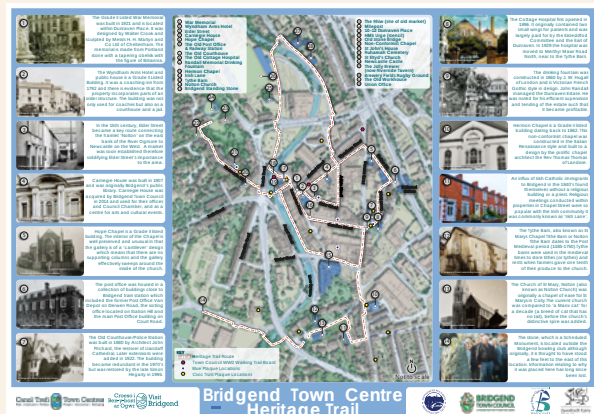
- Ar y cyd ag ymgynghorwyr treftadaeth, cydweithio â Chymdeithas Ddinesig Penarth i ddatblygu llwybr treftadaeth gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau priodol.
- Cefnogi Cymdeithas Ddinesig Penarth i baratoi cais i Gronfa Dreftadaeth y Loteri i ariannu'r llwybr.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Cymdeithas Ddinesig Penarth
- Cyngor Tref Penarth
- Cyngor Bro Morgannwg / Ymweld â'r Fro

Cynsail: Llwybr Treftadaeth Pen-y-bont ar Ogwr

Mae Llwybr Treftadaeth Pen-y-bont ar Ogwr yn daith hunandywys sy'n amlygu hanes cyfoethog y dref, gan arddangos tirnodau allweddol, trigolion nodedig, a safleoedd diwylliannol pwysig. Gall ymwelwyr archwilio treftadaeth y dref trwy fyrrddau gwybodaeth sy'n cynnwys manylion hanesyddol, lluniau a mapiau. Mae'r llwybr yn cynnig cyfle unigryw i ddysgu am orffennol Pen-y-bont ar Ogwr, gyda rhai byrddau yn cynnwys codau QR ar gyfer gwybodaeth ychwanegol ar-lein.

Strydlun Bywiog

Mae gan welliannau i strydlun canol y dref er mwyn datblygu mannau bwyta awyr agored a mannau i hamddena y potensial i fywiogi strydoedd a chynnig gofod awyr agored ychwanegol i fusnesau.

Cefndir

Cafodd strwythurau wedi'u gorchuddio, a elwir yn 'parciau pafin', eu gosod gan y cyngor yn ystod pandemig COVID-19 gan ddefnyddio cyllid Llywodraeth Cymru. Oherwydd bod y sefyllfa benodol a achoswyd gan y pandemig wedi dod i ben erbyn hyn, mae angen strategaeth tymor hwy a fydd yn creu strydlun bywiog, sy'n diwallu anghenion busnesau, trigolion ac ymwelwyr.

Mae rhai o'r strwythurau presennol sydd wedi'u gorchuddio yn cael eu defnyddio'n dda ond nid yw rhai eraill yn cael eu defnyddio. Mynegodd rhai busnesau awydd am 'barc pafin' yn ystod y pandemig, ond nid oedd eu lleoliadau yn addas ar gyfer y strwythurau wedi'u gorchuddio oherwydd cyfyngiadau priffyrdd. Mae busnesau newydd hefyd wedi agor ers i'r 'parciau pafin' gwreiddiol gael eu gosod.

Mae cynllunwyr, yn enwedig o safbwynt cadwraeth, yn pryderu bod y strwythurau 'parciau pafin' presennol yn methu â chadw cymeriad yr ardal gadwraeth ac yn ychwanegu annibendod gweledol. Yn ogystal, dim ond fel ymyriad dros dro i fodloni amodau'r pandemig y bwriadwyd y strwythurau, ac maen nhw bellach yn dangos arwyddion sylweddol o draul.

Amcanion

- Bydd angen i unrhyw strategaeth Strydlun newydd ystyried y potensial ar gyfer bwyta a chymdeithasu yn yr awyr agored ar draws canol y dref, yn hytrach na chanolbwyntio ar y lleoliadau 'parciau pafin' presennol ar wahân.
- Er y gallai ymyriadau tir cyhoeddus integredig o ansawdd uchel ac wedi'u cynllunio'n dda fod yn briodol, rhaid i unrhyw newidiadau gefnogi nodau creu lleoedd a gwella neu gynnal cymeriad hanesyddol yr ardal.
- Fel rhan o'r gwaith o gael gwared ar y strwythurau 'parciau pafin' presennol, bydd angen i'r cyngor weithio gyda busnesau yr effeithir arnyn nhw i liniaru effaith gwaredu'r mannau wedi'u gorchuddio dros dro trwy ymchwilio i'r potensial ar gyfer strwythurau palmant parhaol wedi'u cynllunio'n dda a fydd yn cyfrannu at ddatblygiad parhaus strydlun bywiog.

Cynsail: Clifton Village

Fel parciau pafin Penarth, gweithredodd Princess Victoria Street yn Clifton Village, Bryste, gynllun yn ystod cyfnod y pandemig i ailddyrannu mannau parcio fel seddi awyr agored ar gyfer busnesau lletygarwch. Gan ddechrau ym mis Awst 2021, roedd rhan o'r stryd ar gau i gerbydau bob dydd rhwng 11am a 5pm a chafodd rhywfaint o leoedd parcio eu gwaredu, gan wneud lle i seddi awyr agored ac annog amgylchedd mwy croesawgar â ffocws ar gerddwyr.

Ar ôl cyfnod prawf 18 mis, gwnaed y cynllun yn barhaol gyda chelfi stryd gwell (ond rhai dros dro o hyd). Yn 2025, cyflwynwyd cynllun tirlunio parhaol unwaith y daeth cyllid ar gael.

Argymhellion

- Gwaredu'r holl strwythurau 'parciau pafin' wedi'u gorchuddio sy'n bodoli ar hyn o bryd
- Datblygu Strategaeth Strydlun i greu gweledigaeth ar gyfer canol y dref, gan gynnwys mannau bwyta awyr agored, planhigion stryd ychwanegol, mannau i 'hamddena', a mannau i eistedd gyda'r nod o wella amgylchedd canol y dref er budd busnesau, trigolion ac ymwelwyr.

Y Camau Nesaf

- Cysylltu â busnesau sy'n cynnal strwythurau 'parciau pafin' wedi'u gorchuddio ar hyn o bryd i esbonio goblygiadau'r argymhellion a restrir uchod. Sicrhau bod unrhyw newidiadau

sy'n cael eu gweithredu yn cael eu hamseru mewn modd sy'n lleihau'r effaith dymhorol ar fusnesau yn 2025/26.

- Gweithio gyda'r busnesau hyn i ddatblygu cynlluniau sy'n briodol i'w lleoliadau a fydd yn lliniaru effaith gwaredu'r 'parciau pafin' wedi'u gorchuddio yn y ffordd orau.
- Yn unol â'r uchod, datblygu dogfen ehangach i'r Strategaeth Strydlun, a fydd yn cynnwys canllawiau i fusnesau a fydd yn cyfathrebu ac yn sefydlu'r prosesau newydd ar gyfer datblygu gwelliannau i'r strydlun, mewn ymateb i anghenion busnesau a chymunedol.

Disodli 'parciau pafin' wedi'u gorchuddio

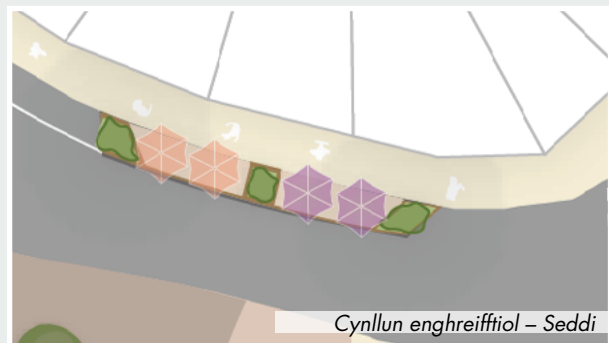
Bydd angen disodli'r 'parciau pafin' presennol gydag opsiynau tymor hwy ar ffurf strwythurau palmant a fydd o bosibl ar gyfer seddi lletygarwch. Nid oes angen mannau wedi'u gorchuddio mwyach gan nad oes angen parhaus i gefnogi busnesau trwy fesurau lliniaru sy'n ymwneud â lleihau gofod dan do defnyddiol

Gall y broses o'u disodli felly fod mor syml â strwythur palmant sydd wedi'i amgylchynu gan flychau plannu uwchben y ddaear i amgáu ychydig, gan wneud y stryd yn fwy deniadol a chynnig ardal ddiffiniedig sy'n osgoi creu annibendod ar y droedffordd.

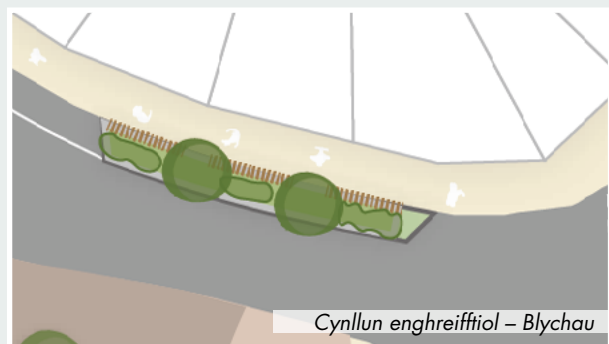
Bydd unrhyw ddyluniad strydlun yn dibynnu ar gyfyngiadau lleoliadau penodol, megis cyfleustodau tanddaearol ac ystyriaethau o ran priffyrdd.

Gellid gwneud gwaith hefyd i nodi cyfleoedd eraill i ddod â'r strydlun yn fyw, gan weithio gyda masnachwyr ar welliannau ac arddangosfeydd blaen siop. Dylid hefyd ystyried lleihau annibendod a strategaethau newydd o ran arwyddion.

Lle bo hynny'n bosibl, dylid aildefnyddio strwythurau 'parciau pafin' presennol er budd y gymuned, e.e. o fewn safleoedd ysgolion lleol.

Cynllun enghreifftiol – Seddi

Cynllun enghreifftiol – Blychau

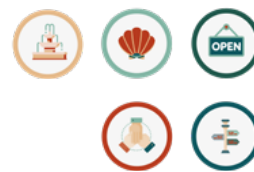
Enghraifft o blanhigion stryd, Sheffield

TYMOR CANOLIG

- 2-7 MLYNEDD
- HIRACH I'W WEITHREDU
- MWY O GYFRANOGIAD GAN RANDDEILIAID
- I'W GYFLAWNI MEWN PARTNERIAETH Â'R CYNGOR
- ANGEN YMGYSYLLTU Â'R GYMUNED
- ANGEN CYLLID O SAWL FFYNHONNELL

Lleihau effaith traffig ar ganol y dref

Gwneud cerddwyr yn flaenoriaeth yng nghanol y dref a gwella'r profiad manwerthu i bawb.

Amcan

Windsor Road yw prif stryd fawr y dref, gan gynnig cymysgedd da o fanwerthu, busnesau annibynnol, a gwasanaethau hanfodol. Fodd bynnag, mae traffig trwm a pharcio ar y stryd yn creu rhwystrau i gerddwyr, yn enwedig y rhai sydd â heriau o ran symud, yn ogystal â beicwyr.

Er mwyn creu stryd fawr fwy diogel, mwy hygrych a bywiog, mae angen gwella cysylltedd i gerddwyr a beicwyr, rheoli llif cerbydau yn fwy effeithiol, a gwella'r tir cyhoeddus i gefnogi busnesau lleol a bywyd cymunedol yn well.

Cyfleoedd Allweddol

- Cyflwyno croesfannau mwy diogel a gwell seilwaith beicio i hwyluso symud ar draws Windsor Road.
- Ehangu palmentydd i ddarparu ar gyfer bwyta awyr agored, seddi a gwyrddni, gan greu strydlun mwy atyniadol a deinamig.
- Ad-drefnu symudiad cerbydau (fel system unffordd) i ryddhau lle ar gyfer defnyddiau eraill a lleihau tagfeydd wrth gynnal mynediad ar gyfer dosbarthu a pharcio.

- Ail-werthuso cyfyngiadau amser parcio ar y stryd i sicrhau bod y cyfnodau parcio yn diwallu anghenion amrywiaeth o ymwelwyr posibl.
- Ymgysylltu â pherchnogion busnes, trigolion ac ymwelwyr i sicrhau bod newidiadau arfaethedig yn cyd-fynd â'u hanghenion.

Y Camau Nesaf

- Gweithio gyda'r cyngor lleol i asesu'r llif cerbydau presennol, y galw am leoedd parcio, a'r opsiynau ailgyfeirio posibl.
- Datblygu cynigion dylunio cychwynnol ar gyfer lledu palmentydd, croesfannau i gerddwyr, a gwelliannau o ran beicio.
- Ymgysylltu â busnesau lleol a'r gymuned i gasglu adborth a mireinio cynigion dylunio.
- Lle bo hynny'n briodol, profi atebion dros dro, megis mannau eistedd awyr agored a mannau dros dro i gerddwyr, i werthuso eu heffaith cyn eu gweithredu'n barhaol.
- Nodi ffynonellau ariannu a chreu dull graddol ar gyfer cyflawni mewn cydweithrediad ag awdurdodau lleol a rhanddeiliaid.

Strydoedd Gwyrddach

Cyflwyno mwy o goed sy'n blodeuo a ffrwytho i greu treflun mwy bywiog.

Amcan

Byddai canol tref ac ardaloedd anghysbell Penarth yn elwa o fwy o blanhigion, er mwyn gwella teimlad y strydoedd a'r tir cyhoeddus.

Gall integreiddio Systemau Draenio Cynaliadwy (SDCau) i blanhigion ar y stryd, helpu i liniaru llifogydd dŵr wyneb, gan greu amgylchedd mwy cynaliadwy a deniadol.

Cyfleoedd Allweddol

- Cynyddu brigdwf coed i gysgodi ac oeri'n naturiol, gan wella cysur yn ystod misoedd cynhesach a lleihau'r effaith ynys wres drefol.

- Integreiddio systemau draenio dinesig cynaliadwy ar hyd ffyrdd ehangach i reoli llifogydd dŵr wyneb, gwella ansawdd dŵr, a gwella ecoleg drefol.
- Plannu rhagor o goed sy'n ffrwytho a blodeuo i wella cymeriad rhwydweithiau stryd, cefnogi bioamrywiaeth, a darparu diddordeb tymhorol.

Y Camau Nesaf

- Cynnal astudiaethau dichonoldeb i nodi lleoliadau gorau posibl ar gyfer plannu coed ac integreiddio SDCau.
- Datblygu strategaethau gweithredu graddol i sicrhau bod cynnal a chadw a rheoli hirdymor yn gost-effeithiol.

Cynsail: Grangetown Wyrddach, Caerdydd

Mae Grangetown Wyrddach yn enghraifft lwyddiannus o ôl-osod nodweddion SDCau i strydlun trefol prysur.

Ceisiodd y prosiect wella cynaliadwyedd amgylcheddol a gwella ansawdd bywyd trigolion lleol trwy drawsnewid Grangetown yn gymdogaeth fwy gwydn i'r hinsawdd. Cyflawnwyd hyn trwy ymgorffori seilwaith gwyrdd, gan gynnwys toeau gwyrdd, coed, gerddi glaw, ac arwynebau athraidd.

Llun: GreenBlue Urban

Gwelliannau Cerdded a Beicio

Hyrwyddo ffordd fwy egniïol o fyw lle mai cerdded a beicio yw'r dulliau teithio dewisol.

Amcan

Mae gan Benarth y potensial i ddod yn dref hynod gerddadwy ac addas i feicwyr trwy flaenoriaethu seilwaith diogel, hygyrch a chysylltiedig.

Mae galluogi beicio yn gofyn am lonydd beicio pwrpasol wedi'u gwahanu oddi wrth draffig neu rwydwaith o strydoedd traffig isel, wedi'u hintegreiddio â llwybrau allweddol sy'n cysylltu trefi a dinasoedd cyfagos. Ar ben hynny, mae lleoedd parcio diogel i feiciau, loceri a chyfleusterau cawod yn hanfodol i alluogi amrywiaeth eang o deithiau i gael eu gwneud ar feic.

Ar gyfer cerddwyr, bydd cynnal a chadw a gwella palmentydd sydd wedi'u difrodi – yn enwedig y rhai yr effeithir arnyn nhw gan wreiddiau coed – yn sicrhau hygyrchedd i ddefnyddwyr cadair olwyn, pramiau, a'r rhai sydd â heriau o ran symud. Yn ogystal, bydd croesfannau wedi'u

gosod yn strategol sy'n amlwg yn blaenoriaethu cerddwyr dros gerbydau yn creu llwybrau cerdded mwy diogel, mwy cynhwysol i bobl o bob oedran.

Cyfleoedd Allweddol

- Gweithredu'r llwybrau ym map rhwydwaith Teithio Llesol Cyngor Bro Morgannwg.
- Gwella croesfannau i gerddwyr a throedffyrdd yng nghanol y dref.
- Ymestyn neu gysylltu'r Llwybr Rheilffordd â Pharc Gwledig a Llynnoedd Cosmeston.
- Gwella storfeydd beiciau diogel yng Ngorsaf Penarth.

Y Camau Nesaf

- Gallai ymyriadau dros dro gynnwys trwsio palmentydd presennol a gosod arwyddion creadigol i ddynodi llwybrau.
- Cydlynu â phrosiectau eraill y cynllun creu lleoedd (megis newidiadau i symudiadau traffig yng nghanol y dref, gwelliannau i'r gorsafoedd, gwelliannau i gyfeirbyst) i sicrhau bod gwelliannau teithio llesol yn cael eu hintegreiddio o'r cychwyn cyntaf.

Cynsail: Llwybr Beicio Bryste i Gaerfaddon

Mae cyfleuster hynod boblogaidd Llwybr Rheilffordd Bryste a Chaerfaddon yn cynnig llwybr cerdded a beicio tawel rhwng y ddwy ddinas. Yn 13 milltir o hyd, mae'r llwybr yn gwbl ddi-draffig a bron yn gwbl wastad, gan ei fod yn dilyn llinell reilffordd segur. Mae amrywiaeth o gaffis a thafarndai ar hyd y llwybr, gan gynnig cyfleoedd ar gyfer egwyllion lluniaeth rheolaidd.

Gwella arwyddion a chyfeirbyst

Datblygu strategaeth arwyddion a chyfeirbyst gydlynol ar gyfer pobl leol ac ymwelwyr

Amcan

Mae arwyddion yn gwasanaethu fel marcwyr gweledol hanfodol o fewn y treflun, gan arwain trigolion ac ymwelwyr i gyrchfannau allweddol ar hyd y llwybrau mwyaf diogel a phriodol. Fodd bynnag, canfyddir bod rhai o'r arwyddion presennol o amgylch y dref yn cyfrannu at annibendod gweledol. Mae angen dull strategol i wella eglurder, ymarferoldeb, ac esthetig cyffredinol elfennau dynodi llwybrau.

Cyfleoedd allweddol

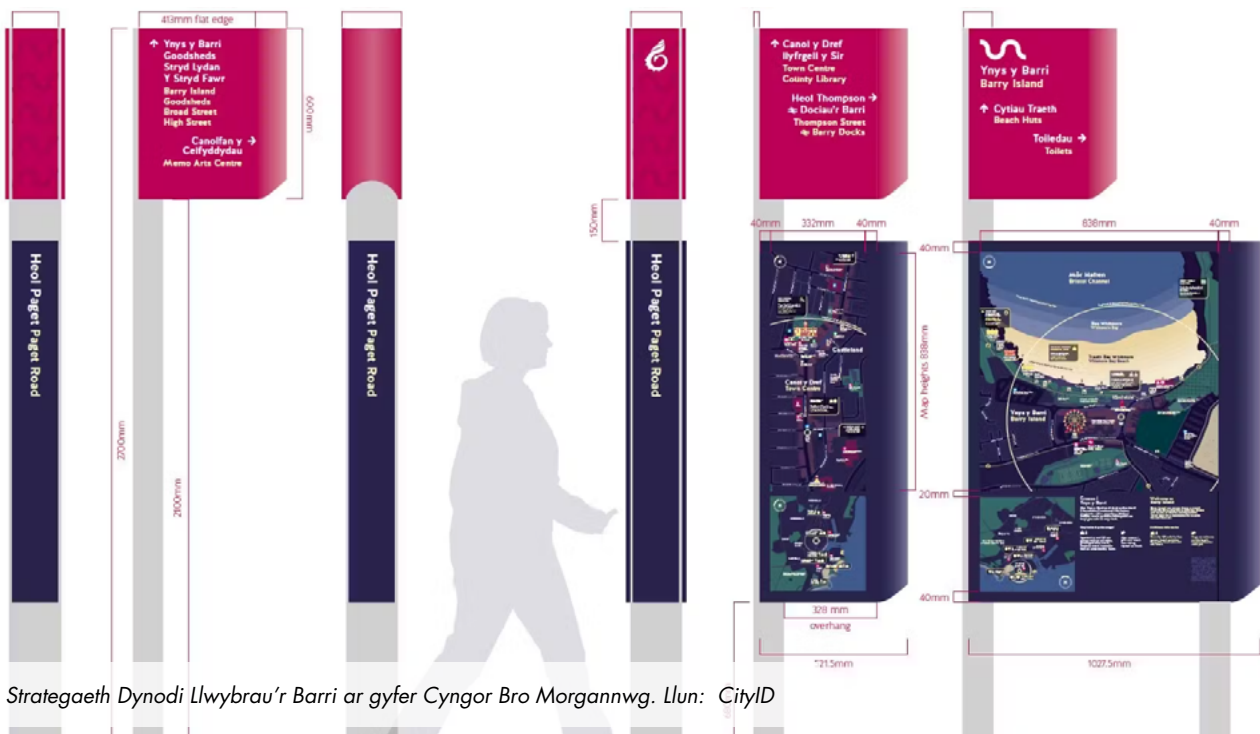
- Gall arwyddion i gerddwyr a beicwyr gynnwys amseroedd teithio i'r gyrchfan a hyrwyddo llwybrau mwy diogel i osgoi sŵn a llygredd traffig.
- Gall arwyddion fod yn greadigol a lliwgar ond

bydd angen iddyn nhw fod yn gydlynol ledled y dref er mwyn parhau i fod yn hawdd i'w hadnabod a'u darllen.

- Integreiddio â'r Llwybr Treftadaeth i nodi tirnodau hanesyddol sydd ar ddod ac arwain ymwelwyr o amgylch y dref.

Y Camau Nesaf

- Datblygu strategaeth dynodi llwybrau ar gyfer arwyddion cydlynol ar draws y dref sy'n integreiddio atebion creadigol ac ymarferol.
- Ymgysylltu â rhanddeiliaid lleol, gan gynnwys grwpiau cymunedol a busnesau, i sicrhau bod y strategaeth arwyddion yn cyd-fynd ag anghenion defnyddwyr.
- Gweithredu gwaith uwchraddio graddol, gan ddechrau gyda llwybrau â blaenoriaeth a phwyntiau cysylltu allweddol yng nghanol y dref.
- Sicrhau cydlyniant â'r Llwybr Treftadaeth.

Strategaeth Dynodi Llwybrau'r Barri ar gyfer Cyngor Bro Morgannwg. Llun: CityID

Ehangu Strydoedd Ysgol

Hyrwyddo annibyniaeth i bobl ifanc drwy ehangu'r rhaglen strydoedd ysgol

Amcan

Yn ogystal â gwelliannau o ran beicio, cerdded a dynodi llwybrau, mae ehangu strydoedd ysgol yn flaenoriaeth i Lywodraeth Cymru er mwyn gwella cyfraddau teithio i'r ysgol ar droed a beic, ac i wella diogelwch ac ansawdd aer o amgylch ysgolion.

Mae cynlluniau strydoedd ysgol fel arfer yn cynnwys cau'r stryd y tu allan i ysgolion ar ddechrau a diwedd y diwrnod ysgol er mwyn atal gollwng plant o geir yn uniongyrchol y tu allan i'r ysgol, sy'n annog teithio i'r ysgol trwy ddulliau cynaliadwy, gan hefyd greu amgylchedd mwy diogel i ddisgyblion, rhieni a staff yr ysgol.

Gall hyn hefyd helpu i ddatblygu ymreolaeth plant i lywio eu taith o'r cartref neu o arosfannau trafnidiaeth cyfagos.

Cyfleoedd Allweddol

- Gan ddilyn esiampl lwyddiannus Dryden Road (Ysgol Gynradd Fairfield), lle bo hynny'n bosibl ac yn ymarferol, cyflwyno'r gwaith o greu strydoedd ysgol yng ngweddill ysgolion Penarth.
- Cydlynw â gwelliannau teithio llesol a dynodi llwybrau ehangach i alluogi mwy o deithiau i'r ysgol ar droed, beic neu sgwter.

Y Camau Nesaf

- Cyngor Bro Morgannwg i ymchwilio i ysgwyddo pŵer ar gyfer gorfodi troseddau traffig sy'n symud er mwyn galluogi'r Cyngor i orfodi strydoedd ysgol.
- Ysgolion, rhieni a Chyngor Bro Morgannwg i gydweithio i ddylunio strategaeth Stryd Ysgol wedi'i theilwra.

Cynsail: Dryden Road, Penarth

Mae gwelliannau i Dryden Road wedi cael effaith gadarnhaol iawn ar rieni, gofawyr a disgyblion yn ystod amseroedd codi a gollwng yr ysgol.

Roedd y gymuned leol yn cymryd rhan weithredol trwy gydol y broses, gyda chyfres o sesiynau ymgysylltu â'r cyhoedd a gweithdai wedi'u cynnal i nodi materion allweddol a chasglu mewnbwn ar atebion posibl.

Canolfan fancio

Lleoliad ar gyfer bancio'n bersonol i gwsmeriaid pob banc.

Amcan

Ledled y wlad, mae 54 o fanciau ar gyfartaledd wedi cau bob mis ers mis Ionawr 2024, gan ei gwneud hi'n fwyfwy anodd i'r rhai sy'n dibynnu ar wasanaethau bancio personol gael mynediad i'w canghennau.

Mae sefydlu canolfan fancio yng nghanol y dref yn cyflwyno cyfle allweddol i ddarparu gwasanaeth cyfleus, un lleoliad i ddefnyddwyr banciau nad ydyn nhw'n ddigidol. Enghraifft o hyn yw'r treial o ddefnyddio ciosg OneBanx yng nghanen Cymdeithas Adeiladu'r Principality yn y Bont-faen.

Mae hwn yn rhoi mynediad bancio personol i ddefnyddwyr yr holl fanciau sy'n rhan o'r cynllun Bancio Agored.

Cyfleoedd Allweddol

- Darparu gwasanaethau OneBanx mewn adeiladau banc / cymdeithas adeiladu presennol, neu;
- Posibilrwydd i gyd-leoli â defnyddiau eraill megis yn un o hybiau gwasanaethau'r cyngor (e.e. yn y llyfrgell).

Y Camau Nesaf

- Ymgysylltu â banciau'r stryd fawr ac awdurdodau lleol i archwilio diddordeb.
- Archwilio defnyddiau cyflenwol, megis gweithdai llythrennedd ariannol neu wasanaethau cymorth busnes, i gael y budd mwyaf i'r gymuned.

Newid Diben Banciau

Bywyd newydd i hen adeiladau banciau

Amcan

Adfywio canol y dref (yn enwedig o amgylch cylchfan Windsor Road) trwy weithio mewn partneriaeth â landlordiaid i geisio dod o hyd i feddianwyr newydd ar gyfer adeiladau banc gwag.

Cyfleoedd Allweddol

- Cyflwyno cymysgedd o ddefnyddiau sy'n cefnogi canol tref bywiog a deniadol gan gynnwys cydbwysedd o fannau preswyl, manwerthu, lletygarwch, swyddfa a mannau creadigol i ddiwallu gwahanol anghenion cymunedol.
- Rhoi hyblygrwydd i landlordiaid a thenantiaid newydd i newid defnydd mannau ategol yng nghefn ac ar lorïau uchaf adeiladau, gan gynnal defnyddiau gweithredol ar gyfer mannau blaen siop ar y llawr gwaelod.

Amserlen

Mae potensial i ddefnyddio'r adeiladau presennol ar gyfer defnyddiau yn y cyfamer fel 'buddugoliaeth gyflym', fel cartref dros dro i Benthyc Penarth a sefydliadau lleol eraill, neu gael eu defnyddio fel gofod gwneud neu ofod digwyddiadau dros dro wrth geisio dod o hyd i denantiaid hirdymor.

Y Camau Nesaf

- Ymgysylltu â landlordiaid, datblygwyr a busnesau i ddod â thenantiaid newydd i adeiladau gwag.
- Sicrhau bod unrhyw gynigion aildatblygu yn gwella'r profiad i gerddwyr ac yn cyfrannu'n gadarnhaol at y strydun.
- Archwilio cymhellion i ddenu busnesau annibynnol, busnesau newydd a mentrau creadigol i'r ardal.

Hyb Gwasanaethau'r Cyngor

Creu hyb canolog ar gyfer gwybodaeth a mynediad hawdd at wasanaethau'r cyngor.

Amcan

Sefydlu hyb canolog lle gall trigolion gael mynediad hawdd at wybodaeth am wasanaethau'r cyngor, gan gynnwys cymorth ariannol, tai a chymdeithasol, i gyd mewn un lleoliad hygrych.

Byddai cyd-leoli'r hyb hwn yn Llyfrgell Penarth yn cynnig gofod cyfleus, hygrych gan hyrwyddo digwyddiadau a chyfleoedd lleol hefyd.

Cyfle Allweddol

- Yn amodol ar y cyllid sydd ar gael, cydweithredu o fewn y cyngor i gyflwyno desg gymorth bwrpasol sy'n cynnig ymgynghoriadau personol ar dai, cyllid, a gwasanaethau hanfodol eraill.
- Partneru â sefydliadau lleol i hyrwyddo digwyddiadau, dosbarthiadau a chyfleoedd

gwirfoddoli, gan feithrin mwy o gyfranogiad a gweithredu cymunedol ledled y dref.

Y Camau Nesaf

- Asesu dichonoldeb, cyllid a dyraniad adnoddau.
- Nodi sefydliadau lleol allweddol ar gyfer cydweithio a sefydlu fframwaith ar gyfer hyrwyddo digwyddiadau a gwasanaethau parhaus.
- Archwilio partneriaethau trafndiaeth i gynnig opsiynau teithio cost-effeithiol, hygrych i drigolion.

Marchnad gwneuthurwyr a

Sefydlu marchnad gwneuthurwyr ar gyfer busnesau newydd bach

Amcan

Creu Marchnad Gwneuthurwyr fywiog ym Mhenarth sy'n cefnogi busnesau annibynnol, busnesau newydd, a'r gymuned greadigol. Gallai'r farchnad nid yn unig wasanaethu fel gofod manwerthu ar gyfer cynhyrchion unigryw ond hefyd gynnig unedau fforddiadwy a mannau deor busnesau i entrepreneuriaid lleol gynnig gwasanaethau fel gweithdai, mannau celfyddydol neu ddosbarthiadau creadigol.

Cyfleoedd Allweddol

- Annog entrepreneuriaeth a chryfhau hunaniaeth y dref fel canolfan ar gyfer busnesau annibynnol a'r diwydiannau creadigol.
- Cynnig cymysgedd o fannau dan do ac awyr agored, gan gynnwys stondinau, stiwdios a gofodau gweithdai i weddu i anghenion busnes gwahanol a rhoi cyfleoedd i bobl leol greadigol gynnal dosbarthiadau, arddangosfeydd a

sesiynau rhyngweithiol, gan feithrin ysbryd cymunedol cryf.

- Creu unedau deor busnesau sy'n cynnig gofodau bach i fusnesau newydd weithredu ohonyn nhw cyn dod o hyd i adeiladau mwy neu barhaol.

Amserlen

Mae gan ddepo'r Post Brenhinol y potensial i gael ei droi'n hyb canolog a hygyrch i fusnesau bach ac ymwelwyr. Fodd bynnag, mae'r cyfle hwn yn dibynnu ar anghenion gweithredol y Post Brenhinol yn y dyfodol ac a fydd y safle ar gael i'w ailddatblygu.

Y Camau Nesaf

- Ymgysylltu â thirfeddianwyr a darpar weithredwyr i ddod o hyd i safle addas.
- Archwilio cyfleoedd ariannu a phartneriaethau i gefnogi datblygiad seilwaith a hyfywedd hirdymor.
- Posiblirwydd i ddatblygu fesul cam, gan ddechrau gyda stondinau dros dro cyn sefydlu gofod marchnad parhaol.

Cynsail: Canolfan Grefft a Dylunio, Manceinion

Wedi'i lleoli mewn hen farchnad bysgod, mae'r Ganolfan Grefft a Dylunio ym Manceinion yn hyb creadigol bywiog sy'n ymroddedig i grefft a dylunio cyfoes. Wedi'i lleoli yng nghanol y ddinas, mae'n rhoi llwyfan i artistiaid a gwneuthurwyr sefydledig a rhai sy'n dod i'r amlwg arddangos eu gwaith. Mae'r Ganolfan yn cynnal amrywiaeth o arddangosfeydd, gweithdai a digwyddiadau, sy'n arddangos arferion crefft arloesol ar draws cyfryngau amrywiol, gan gynnwys cerameg, tecstilau, gwydr, pren a metel

Y tu hwnt i'r gofod arddangos, mae'n gwasanaethu fel hyb addysgol, gan gynnig cyfleoedd i ymwelwyr ddysgu sgiliau newydd ac archwilio'r crefftwiaith y tu ôl i wrthrychau wedi'u gwneud â llaw. Trwy ei mentrau, nod y Ganolfan yw ysbrydoli, addysgu ac ymgysylltu â'r cyhoedd wrth gefnogi twf diwydiannau creadigol Manceinion.

Llun: David Dixon

Llun: Dave Croker

Cartref i Benthyc Penarth

Llun: Benthyc

Hyrwyddo economi gylchol a lleihau gwastraff trwy fabwysiadu diwylliant 'benthyc'

Amcan

Mae Benthyc Penarth, fel rhan o'r fenter 'Llyfrgell Pethau', yn meithrin diwylliant o fenthyc a i gefnogi economi gynaliadwy a chylchol. Trwy gynnig mynediad fforddiadwy i amrywiaeth eang o eitemau, mae'n helpu i leihau gwastraff ac yn hyrwyddo defnydd mwy ymwybodol. Bydd sefydlu presenoldeb gwladwy a hygyrch yng nghanol y dref yn ymgorffori cynaliadwyedd ymhellach yn y gymuned ac yn annog mwy o gyfranogiad.

Cyfleoedd Allweddol

- Cartref newydd gwladwy a hygyrch yng nghanol y dref i Benthyc.

- Nod Benthyc yw hyrwyddo diwylliant lleihau gwastraff, benthyc a atgyweirio. Mae cyfle iddyn nhw gynnig gweithdai atgyweirio, sesiynau ailddefnyddio creadigol, ac ymgynghoriadau cynaliadwyedd o adeilad yng nghanol y dref.
- Cydweithio â busnesau a sefydliadau lleol i ehangu mentrau benthyc a rhannu.
- Posiblirwydd i Gaffi Trwsio Penarth gael ei gyd-leoli â Benthyc.

Cyflawni a chamau nesaf

- Gweithio gyda Benthyc a landlordiaid i ddod o hyd i le parhaol yng nghanol y dref, o bosibl yn un o'r hen adeiladau banc gwag.
- Helpu i hyrwyddo'r fenter trwy ddigwyddiadau lleol, marchnata a chyfathrebu'r cyngor.

Cynsail: RE:MAKE CASNEWYDD

Re:Make Casnewydd yw gofod atgyweirio ac ailddefnyddio cymunedol parhaol cyntaf Cymru. Mae'n ofod cymunedol dan arweiniad gwirfoddolwyr, mewn cydweithrediad rhwng Caffi Trwsio Cymru a Benthyc Cymru sy'n cynnig 'llyfrgell o bethau' helaeth, atgyweirio eitemau cartref am ddim a hefyd amrywiaeth o weithdai rhannu sgiliau.

Mae'r fenter nid yn unig yn mynd i'r afael â phryderon amgylcheddol ond hefyd yn meithrin cydlyniant cymdeithasol trwy ddod ag aelodau

cymunedol amrywiol ynghyd i gydweithio i ymgysylltu â'i gilydd. Mae'r gofod yn hawdd i'r cyhoedd ei gyrraedd, wedi'i leoli yng nghanol Casnewydd.

Llun: Re:Make

Gwella arlwy diwylliannol y Pier

Mae angen gweiddi am weithgareddau yn y Pier

Amcan

Mae Pier Penarth yn ased hanesyddol a diwylliannol allweddol sy'n chwarae rhan bwysig yn nhwristiaeth y dref. Mae'n ymgorffori Pafiliwn Penarth, tirnod Art Deco, sydd â'r potensial i gael ei fywiogi gyda mwy o weithgaredd i wella'r profiad i ymwelwyr a chyfrannu at yr economi leol. Gall gwelliannau strategol i'w ddefnydd, ei hygyrchedd a'i gysylltedd atgyfnerthu ei rôl fel hyb cymunedol a thwristiaeth bywiog.

Cyfleoedd Allweddol

- Ehangu arlwy'r sinema i gynnwys ffilmiau mawr cyfredol a phrofiadau thematig fel digwyddiadau canu ar y cyd.
- Gwneud y defnydd mwyaf o'r pafiliwn ar gyfer priodasau, digwyddiadau corfforaethol, a chyfarfodydd cymunedol.
- Sefydlu partneriaethau gyda'r Llyfrgell a sefydliadau lleol i greu canolfan wybodaeth ar gyfer ymwelwyr a threftadaeth.
- Cryfhau partneriaethau gyda busnesau ar hyd yr Esplanâd, gan gyflwyno cymhellion i annog bwyta a gwario'n lleol cyn digwyddiadau.

- Cryfhau marchnata digwyddiadau, yn enwedig yng nghanol y dref – y prif fan cyrraedd i ymwelwyr – i gynyddu ymwybyddiaeth a nifer yr ymwelwyr.

Amserlen

Gallai ymyriad dros dro gynnwys gwelliannau i hyrwyddo digwyddiadau yn y Pafiliwn wrth weithio tuag at sefydlu partneriaethau ar gyfer dangosiadau yn y sinema, llogi ar gyfer digwyddiadau a chydweithrediaid busnes.

Y Camau Nesaf

- Ymgysylltu â busnesau lleol a rhanddeiliaid cymunedol i nodi cyfleoedd partneriaeth.
- Datblygu strategaeth hyrwyddo i farchnata digwyddiadau a gweithgareddau'n well.
- Archwilio opsiynau ariannu i gefnogi gwelliannau seilwaith angenrheidiol.
- Treialu rhaglenni ehangach yn y Pafiliwn ac asesu effaith hynny ar nifer yr ymwelwyr a gweithgaredd busnes lleol.

Galluogi mwy o fuddsoddiad mewn

Mwy na chlwb chwaraeon yn unig

Amcan

Mae Penarth yn gartref i nifer o glybiau chwaraeon llwyddiannus, fel yr Hen Benarthiaid a Chlwb Athletau Penarth, sy'n chwarae rhan hanfodol wrth gefnogi chwaraeon cystadleuol yn y dref. Mae'r clybiau hyn (ac eraill) eisoes yn agor eu manau ar gyfer defnyddiau eraill, ond mae potensial i ehangu'r rôl hon fel hybiau pwysig i'r gymuned, mewn rhannau o'r dref sydd heb fannau cymunedol a lleoliadau eraill, gan sicrhau bod y dref yn elwa a chreu incwm hanfodol i'r clybiau.

Mae'r clybiau hyn wedi mynd trwy broses trosglwyddo asedau cymunedol yn ddiweddar, a fydd yn eu galluogi nhw i gael mynediad haws at gyllid o ffynonellau allanol i fuddsoddi yn eu cyfleusterau. Yn y gorffennol, mae clybiau wedi methu â chael cyllid oherwydd nad oes ganddyn nhw brydles sy'n ddigon hir na pherchnogaeth o'u tiroedd, a bydd dileu'r rhwystrau hyn yn galluogi buddsoddi yn nyfodol hirdymor y clybiau a'u cyfleusterau.

Cyfleoedd Allweddol

- Cyfle i gynyddu'r defnydd o gyfleusterau clybiau chwaraeon, gan roi buddion cymunedol a ffrydiau incwm ychwanegol i gefnogi uchelgeisiau craidd y clybiau.

- Cyfle i ddod â buddsoddiad ychwanegol i'r cyfleusterau chwaraeon, fel caeau, campfeydd, a chyfleusterau newid.
- Cynyddu allgymorth i grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol, gan gynnwys teuluoedd ifanc ac unigolion ag anableddau.

Cyflawni a Champau Nesaf

- Cyflymu'r broses o Drosglwyddo Asedau Cymunedol er mwyn galluogi sefydliadau i wneud cais am gyllid i wella eu cyfleusterau.
- Cefnogi clybiau chwaraeon a sefydliadau cymunedol Penarth i ehangu'r amrywiaeth o ddefnyddiau a gweithgareddau maen nhw'n eu cynnig ar y safle lle mae o fudd i'r gymuned ehangach.
- Helpu clybiau a grwpiau cymunedol i nodi ffynonellau cyllid a goresgyn heriau.
- Datblygu strategaeth allgymorth a marchnata i hyrwyddo'r cynigion estynedig i'r gymuned ehangach.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Clybiau chwaraeon, gan gynnwys: Yr Hen Benarthiaid; Clwb Athletau Penarth.

Gofod Digwyddiadau Allanol

Gofod yng nghanol y dref ar gyfer digwyddiadau a marchnadoedd

Amcan

Ar hyn o bryd, nid oes gofod cyhoeddus/dinesig canolog yng nghanol y dref. Mae cyfle i greu gofod y gallir ei ddefnyddio (naill ai gofod cyhoeddus parhaol, neu un y gallir ei gau ar gyfer digwyddiadau) ar gyfer digwyddiadau fel marchnadoedd wythnosol, a digwyddiadau tymhorol neu ddiwylliannol.

Cyfleoedd Allweddol

- Ystyriwyd sawl lleoliad posibl ar gyfer gofod digwyddiadau – y lleoliad a ffefrir yw maes parcio Station Approach.
- Gellid cadw maes parcio yn y dyluniad wedi'i wella o'r dirwedd, gyda darpariaeth ar gyfer digwyddiadau dros dro (e.e. pŷer).
- Ar ddiwrnodau digwyddiadau byddai parcio yn cael ei atal i greu sgwâr i gerddwyr.

- Bydd angen ystyried sut fydd mynediad i Ystâd Ddiwydiannol Station Approach yn cael ei gynnal yn ystod digwyddiadau. Gallai hyn fod trwy fynediad a reolir neu lwybr clir trwy'r gofod, neu drwy'r pwynt mynediad deheuol i Station Road.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Fforwm Busnes/masnachwyr canol y dref
- Cyngor Tref Penarth
- Trafnidiaeth Cymru
- Network Rail
- Ystâd Ddiwydiannol Station Approach

Cynsail: Y Maes, Caernarfon

Yn 2009, ailgynlluniodd Cyngor Gwynedd y Maes i greu gofod dinesig clir o ansawdd uchel yng nghanol Caernarfon. Mae'r dyluniad yn blaenoriaethu symlrwydd, gan ddefnyddio deunyddiau premiwm ochr yn ochr â choed stryd a chelfi stryd wedi'u gosod yn ofalus i wella'r tir cyhoeddus.

Mae'r maes wedi dod yn ofod bywiog, aml-ddefnydd, lle mae caffis a bwyty yn ymestyn i'r man cyhoeddus, ac mae marchnad sy'n digwydd ddwywaith yr wythnos yn dod â nifer ychwanegol o ymwelwyr. Mae hefyd yn gwasanaethu fel man gollwng ar gyfer bysiau, gan gefnogi twristiaeth.

Llun: DCFW

Gofod Digwyddiadau Allanol

Station Approach

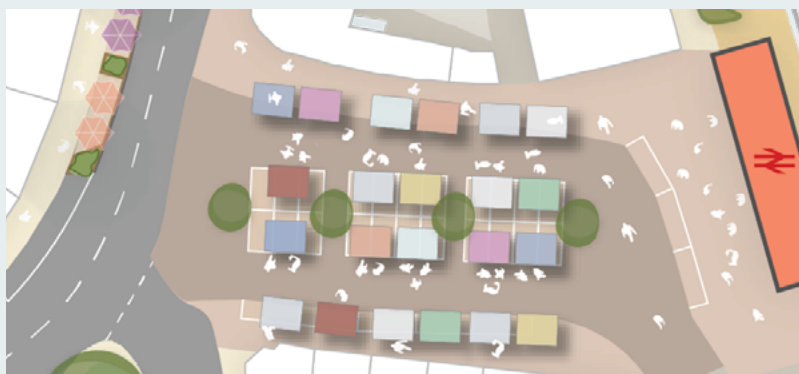
Oherwydd maint a hyblygrwydd y gofod, ei agosrwydd at amrywiaeth o fusnesau presennol, a'r manteision ehangach o adnewyddu'r fynedfa allweddol hon i'r dref, y lleoliad a argymhellir ar gyfer gofod digwyddiadau yw maes parcio Station Approach.

O ddydd i ddydd, byddai'r gofod hwn yn cael ei gadw fel maes parcio i wasanaethu canol y dref a'r orsaf, ond gellid ei ddefnyddio hefyd ar gyfer digwyddiadau fel marchnad reolaidd, digwyddiadau tymhorol, neu weithgareddau diwylliannol.

Byddai'r dyluniad yn galluogi mannau hyblyg â llawr caled o ddeunyddiau o ansawdd uchel, coed a phlanhigion newydd, seddi, a phwyntiau pŵer a dŷr yfed allanol ar gyfer digwyddiadau. Ynghyd â'r posibilrwydd o adnewyddu adeilad yr orsaf, byddai hyn yn trawsnewid y gofod allweddol hwn yn nghanol y dref.

Station Approach o ddydd i ddydd fel maes parcio. At ddibenion darluniadol yn unig.

Station Approach ar ddiwrnod marchnad. At ddibenion darluniadol yn unig.

Argraff arlunydd o Station Approach ar ddiwrnod marchnad

Tir Cyhoeddus y Marina

Maes parcio Morglawdd Caerdydd

Bwyty Old Custom House

Ehangu porth allweddol i Benarth

Amcan

Mae Morglawdd Bae Caerdydd yn llwybr allweddol i Benarth ar droed ac ar feic, ac mae'n amwynder pwysig a ddefnyddir gan drigolion a thwristiaid. Mae'r Old Custom House yn fwyty cyrchfan llwyddiannus sy'n denu pobl o bob rhan o'r rhanbarth.

Fodd bynnag, mae'r tir cyhoeddus yn cael ei ddominyddu gan faes parcio ceir tarmac a seilwaith ffyrdd plaen.

Mae cyfle i wella'r tir cyhoeddus o amgylch yr ardal hon a chreu mynediad croesawgar i Benarth. Mae adeiladau adfeiliedig y Marine hefyd yn rhoi cyfle – mae'r adeiladau wedi bod yn adfeiliedig ers sawl degawd. Fodd bynnag, oherwydd bod cyflwr yr adeiladau mor wael, mae wedi gwneud ailddatblygu yn economaidd anhyfyw hyd yn hyn.

Cyfleoedd Allweddol

- Gwell tir cyhoeddus o amgylch Cylchfan Paget Road a maes parcio Bae Caerdydd, gan gynnwys tirwedd galed wedi'i gwella a thirwedd feddal newydd, planhigion a choed.

- Gwell arwyddion i ddynodi llwybrau teithio llesol.
- Cyfle i ailddatblygu adeiladau adfeiliedig y Marine (Rhestredig Gradd II), neu'r safle.
- Er y dylid blaenoriaethu dod o hyd i ddefnydd ar gyfer yr adeiladau rhestredig presennol, os dangosir nad yw hyn yn bosibl, yna dylid ystyried defnyddiau posibl eraill o'r safle. Mae ymgysylltu cynnar â Cadw yn hanfodol ar gyfer unrhyw gynigion.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Cyngor Caerdydd: Mae ffin yr awdurdod lleol yn rhedeg ar hyd ochr Penarth o'r Morglawdd a bydd angen ymgysylltu.
- Cadw.

Umpalumpa
Sweet Shop

NORTHERN STAR
MARKET

Farm
Range

CORNISH
PASTIES
SOLD HERE
The true taste of Cornwall

HIRDY MOR

- **7+ MLYNEDD**
- **YN CYNNWYS NEWIDIADAU MAWR I SEILWAITH NEU BOLISI A RHAI IDDO GYD-FYND Â PHOLISIÂU HIRDY MOR Y CYNGOR**
- **YSTYRIED FFACTORAU AMGYLCHEDDOL, CYMDEITHASOL AC ECONOMAIDD GAN GYNNWYS GWYTNWCH HINSAWDD A THWF YN Y DYFODOL**

Cyfnewidfa Cogan

Mae gan Trafnidiaeth Cymru uchelgais i Orsaf Cogan ddod yn gyfnewidfa drafnidiaeth aml-foddol.

Amcan

Nod Trafnidiaeth Cymru yw trawsnewid Gorsaf Cogan yn gyfnewidfa drafnidiaeth aml-foddol. Ar hyn o bryd, nid oes gan yr orsaf blatfform sy'n gwasanaethu llinell cangen Penarth, sy'n golygu bod rhaid i deithwyr i Benarth ac o'r dref deithio i orsaf Caerdydd Canolog i newid. Mae cyfnewidfa drafnidiaeth aml-foddol yn cyflwyno cyfle i wella cysylltedd a hyrwyddo datblygiad sy'n canolbwyntio ar drafnidiaeth.

Cyfleoedd Allweddol:

- Byddai platfform newydd yn galluogi cyfnewid di-dor rhwng llinellau'r Barri a Phenarth, gan wella cysylltedd trafndiaeth yn yr ardal.
- Byddai adeiladau a mynedfeydd newydd i'r orsaf yn gwella profiad defnyddwyr, gan wneud y gyfnewidfa yn fwy hygrych a deniadol.

- Integreiddio Dulliau Teithio Cynaliadwy:
 - Gwell safleoedd bws a mannau aros.
 - Gwell darpariaethau beicio, gan gynnwys storffeydd beiciau diogel a chysylltiadau â llwybrau beicio presennol.

Gallai ailddatblygu'r orsaf fod yn gatalydd ar gyfer buddsoddiad pellach yn yr ardal gyfagos, gan gynnwys y potensial ar gyfer tai newydd mewn lleoliad cysylltiedig.

Y Camau Nesaf

Mae hwn yn brosiect hirdymor sy'n gofyn am gyllid sylweddol gan y llywodraeth. Bydd cydweithio â Trafnidiaeth Cymru yn sicrhau bod y weledigaeth yn cyd-fynd ag amcanion ehangach y Cyngor a strategaethau creu lleoedd y dref. Bydd yr amserlen a'r costau yn dibynnu ar y gwaith cynllunio yn y dyfodol a'r strategaeth a fabwysiedir gan Trafnidiaeth Cymru.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Trafnidiaeth Cymru
- Network Rail
- Cyngor Bro Morgannwg

Cynsail: Cyfnewidfa Caerffili

Yn 2024, rhoddwyd caniatâd cynllunio i ailddatblygu Gorsaf Caerffili yn orsaf drafnidiaeth aml-foddol fodern. Bydd adeilad newydd yr orsaf yn hwyluso cysylltiadau di-dor rhwng y rhwydwaith bysiau lleol a gwasanaethau rheilffyrdd gwell, gan wella hygrychedd a chyfleustra i gymudwyr.

Mae'r ailddatblygiad yn cynnwys darpariaethau ar gyfer hyb beicio, ynghyd â seilwaith beicio a cherdded wedi'i uwchraddio i hyrwyddo teithio llesol. Yn ogystal, bydd gwelliannau i Linellau Craidd y Cymoedd yn cynyddu amllder gwasanaethau rheilffyrdd, tra bydd y gyfnewidfa yn cynnwys baeau ychwanegol a mannau aros am fysiau, gan wella cysylltedd trafndiaeth gyhoeddus yn y rhanbarth.

Llun: Grimshaw

Gorsaf Penarth

Cyfle i wella'r porth allweddol hwn i'r dref.

Amcan

Nid yw'r orsaf bresennol a'r tir cyhoeddus cyfagos yn cynnig mynediad croesawgar i Benarth ar hyn o bryd. Mae adeilad yr orsaf yn fach ac yn hen ffasiwn, mae'r man o flaen yr orsaf yn anhrefnus ac yn annymunol, ac mae lle i gynyddu amllder y trenau sy'n gwasanaethu Penarth.

Cyfleoedd Allweddol

Mae sawl cyfle i wella'r orsaf a'i hamgylchoedd. Mae Trafnidiaeth Cymru wedi cynnig creu platform newydd yng Ngorsaf Penarth i wella amllder y trenau. Er bod y cynnig presennol yn awgrymu mynediad o ochr ogleddol Stanwell Road, gallai man mwy cynhwysfawr o flaen yr orsaf fod yn lleoliad mwy addas ar gyfer platform trwy:

- Creu mynedfa a sgwâr newydd i'r dwyrain, gan gynnig llwybr amgen o'r orsaf i ganol y dref a glan y môr.
- Gwella integreiddio â dulliau teithio eraill fel gwasanaethau bysiau neu welliannau teithio llesol ar hyd Plymouth Road.
- Mae adeilad presennol yr orsaf yn hen ffasiwn ac angen ei adnewyddu.

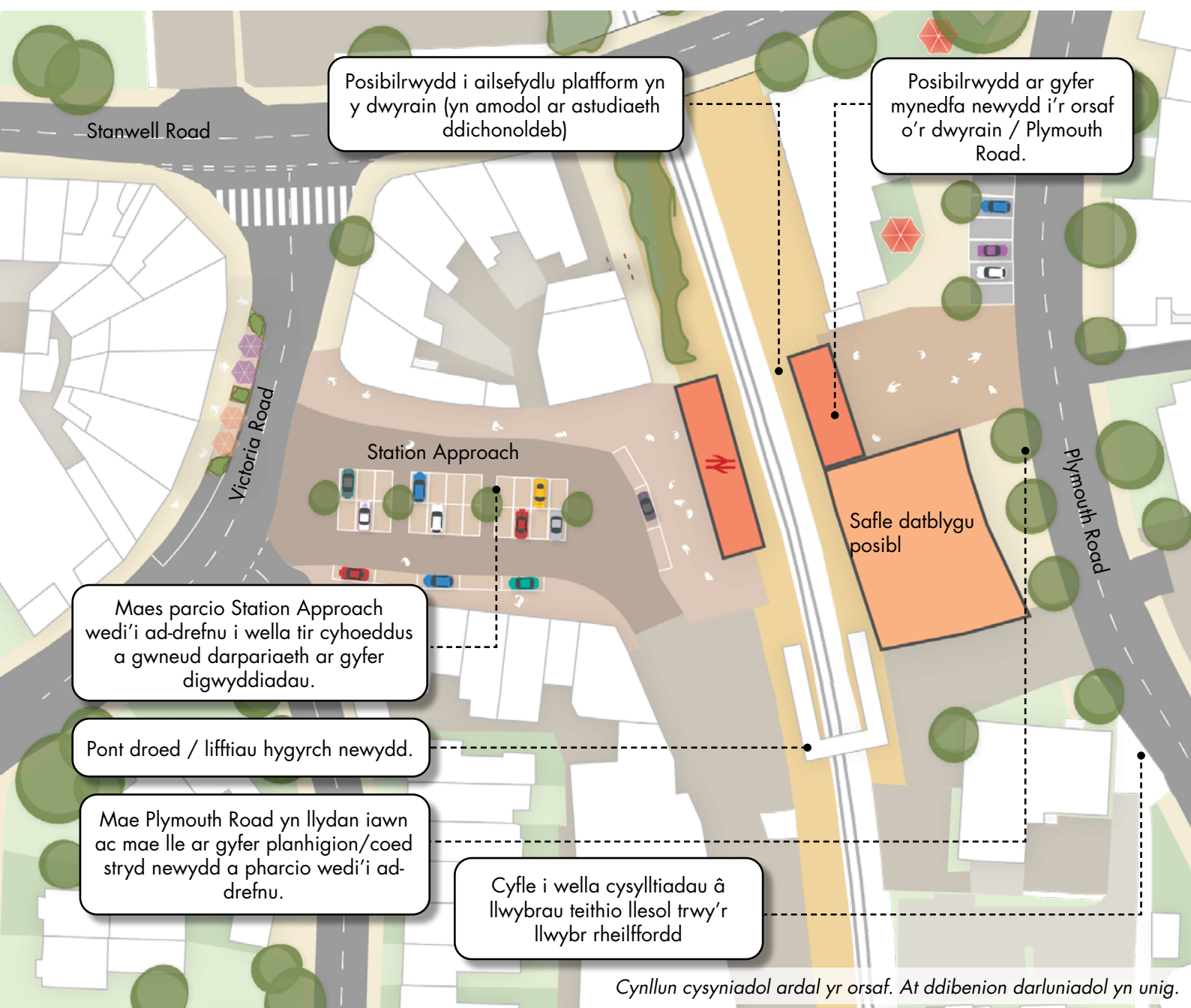
- Nid oes gan yr orsaf storfa feiciau ddiogel i alluogi mwy o deithiau i'r orsaf ar feic.
- Gwella'r profiad wrth gyrraedd Penarth ar y trên gan alluogi defnydd hyblyg o'r gofod ar gyfer digwyddiadau, gan gadw maes parcio at ddefnydd bob dydd. Gallai'r gwelliannau gynnwys:
- Sgwâr groesawgar a gofod dinesig yng nghanol y dref.
- Coed a phlanhigion stryd newydd i wella amgylchedd canol y dref.
- Gofod aml-ddefnydd y gellir ei ddefnyddio ar gyfer digwyddiadau a marchnadoedd awyr agored wrth gynnal argaeledd parcio pan nad yw'n cael ei ddefnyddio ar gyfer digwyddiadau.

Rhanddeiliaid Allweddol

Mae hwn yn brosiect hirdymor a fydd yn gofyn am gydweithrediad â rhanddeiliaid allweddol lluosog a chyllid sylweddol:

- Masnachwyr canol y dref
- Trafnidiaeth Cymru
- Network Rail
- Gweithredwyr bysiau
- Tîrfeddianwyr

Canolfan Iechyd

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro yn bwriadu datblygu canolfan iechyd newydd ar gyfer Penarth.

Amcan

Mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro wedi cynnig creu Canolfan Les drwy gyd-leoli meddygfeydd â'r ganolfan hamdden bresennol yn Cogan.

Fodd bynnag, mae'r cynnig hwn wedi dod ar draws rhwystrau oherwydd cyflwr y safle. Mae adborth ymgysylltu â'r cyhoedd yn awgrymu y byddai'n well gan drigolion lleol lleoliad mwy canolog ym Mhenarth.

Er y gall cyd-leoli â'r ganolfan hamdden gynnig rhai manteision, mae cyfle i ailymweld ac ailystyried lleoliad arfaethedig y Ganolfan Les yn unol ag egwyddorion creu lleoedd y cynllun hwn.

Cyfleoedd Allweddol

- Cydweithio â'r Bwrdd Iechyd i adolygu safleoedd posibl ar gyfer Canolfan Les yng nghanol y dref neu'r cyffiniau.

Y Camau Nesaf

- Gweithio gyda'r Bwrdd Iechyd i asesu a nodi lleoliad mwy canolog ar gyfer gwasanaethau gofal iechyd os gellir nodi lleoliad hyfyw.
- Ymgysylltu â'r Bwrdd Iechyd a thirfeddianwyr i ddewis a chaffael safle priodol.

Rhanddeiliaid Allweddol

- Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro
- Meddygfeydd presennol

5 CYFLAWNI A CHAMAU NESAF

Y CAMAU NESAF

I flaenoriaethu'r prosiectau i'w datblygu ac asesu aliniad â'r cynllun creu lleoedd wrth i gynigion manylach gael eu datblygu, mae'r tablau canlynol yn cyflwyno set o feini prawf ar gyfer gwerthuso cyflawni'r prosiectau a'r ymyriadau a amlinellir yn yr adran Briffiau Prosiect. Er na fydd pob prosiect yn bodloni pob maen prawf, mae'r rhain yn ganllaw er mwyn alinio â'r amcanion cyffredinol cymaint â phosibl.

Gellir hefyd ddefnyddio'r meini prawf hyn i asesu cydnawsedd prosiectau creu lleoedd newydd nad ydyn nhw'n rhan o'r cynllun hwn ond a allai godi yn y dyfodol.

Fel y briffiau prosiect, gellir mireinio'r meini prawf ymhellach i weddu i brosiectau unigol, gan helpu i sefydlu gwaelodlin a mesur eu heffaith ar bwynt diffiniedig ar ôl cwblhau neu drwy asesiadau rheolaidd.

Bydd cydweithio parhaus â Chyngor Tref Penarth a rhanddeiliaid lleol eraill yn hanfodol ar gyfer llwyddiant y Cynllun Creu Lleoedd hwn, gan adeiladu ar berthnasodd presennol a'r rhai sy'n deillio o greu'r cynllun.

GWERTHUSIAD: A YW'R PROSIECT YN...?

Tir cyhoeddus croesawgar			
	1.	Gwella profiad cyffredinol ymwelwyr wrth gyrraedd?	☐
	2.	Annog pobl i aros yn yr ardal yn hirach?	☐
	3.	Gwella llywio i bobl ledled y dref?	☐
	4.	Hyrwyddo treftadaeth a diwylliant y dref?	☐

Canol tref a glan môr bywiog			
	5.	Cyfrannu at yr amrywiaeth o fusnesau a'u gwasanaethau neu gynigion manwerthu?	☐
	6.	Denu mwy o ymwelwyr i ganol y dref/glan y môr?	☐
	7.	Cefnogi creu busnesau newydd?	☐
	8.	Mynd i'r afael â bwlbh yn y farchnad?	☐
	9.	Annog ymwelwyr i aros dros nos?	☐

Penarth gynhwysol

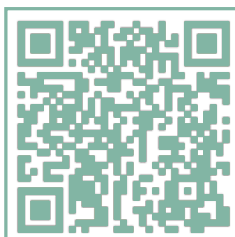
	10.	Rhoi neu alluogi gwell mynediad at weithgareddau cymunedol ar gyfer gwahanol anghenion a grwpiau oedran?	☐
	11.	Cynyddu ymwybyddiaeth o ddigwyddiadau cyfredol a hyrwyddo cyfranogiad?	☐
	12.	A yw'n cyfrannu at neu'n cadw'r ddefnyddiau cymunedol?	☐
	13.	A yw'n cynnig cyfleusterau at ddefnydd cymunedol?	☐
	14.	Gwella cynnig iechyd a lles yr ardal?	☐
	15.	Hwyluso cydweithio rhwng busnesau, grwpiau cymunedol ac ysgolion lleol?	☐

Penarth gynaliadwy

	16.	Gwella gwasanaethau trafnidiaeth gyhoeddus neu fynediad atyn nhw?	☐
	17.	Lleihau'r angen am ddefnydd, perchnogaeth neu barcio ceir?	☐
	18.	Cyfrannu at wella bioamrywiaeth?	☐
	19.	Lleihau tagfeydd a llygredd aer?	☐

Canol tref diogel a hygyrch

	20.	Gwella diogelwch cerddwyr a beicwyr?	☐
	21.	Lleihau effaith traffig yng nghanol y dref?	☐
	22.	Gwella seilwaith ar gyfer dulliau teithio cynaliadwy e.e. cerdded, beicio, bws, trê'n ac ati?	☐
	23.	Lleihau amser teithio cerddwyr a beicwyr	☐
	24.	Gwella llywio i bobl ifanc a'r henoed?	☐

Creu Lleodedd Penarth
Cymryd Rhan y Fro

Mae'r cynllun creu lleoedd hwn wedi'i ddatblygu mewn cydweithrediad â'r gymuned, y cyngor a rhanddeiliaid lleol, gyda chyfrifoldeb ar y cyd i sicrhau bod yr ymyriadau hyn yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus.

Os oes gennych chi gynnig nad yw wedi'i gynnwys, rydyn ni'n croesawu eich mewnbwn – cysylltwch â ni gan ddefnyddio'r ddolen isod. Yn yr un modd, os ydych chi'n fuddsoddwr, busnes lleol, grŵp cymunedol, neu'n breswlydd sydd â diddordeb mewn cyfrannu at ddyfodol Penarth, bydden ni wrth ein bodd yn clywed gennych chi.

ARIANNU

Bydd cyflawni'r cynllun creu lleoedd hwn yn amrywio rhwng prosiectau. Bydd rhai angen cyfranogiad uniongyrchol Cyngor Bro Morgannwg a Chyngor Tref Penarth, tra bydd eraill yn cael eu harwain gan bartneriaid sector cyhoeddus, y sector preifat, neu grwpiau a sefydliadau cymunedol lleol.

Nid oes un ffynhonnell bwrpasol o gyllid ar gyfer cyflawni'r cynllun creu lleoedd hwn. Yn hytrach, bydd prosiectau'n cael eu hariannu trwy amrywiaeth o gyfleoedd, gan gynnwys:

- Cyllid Llywodraeth Cymru fel y Gronfa Trawsnewid Trefi, neu'r Gronfa Teithio Llesol.
- Cyllid Llywodraeth y DU, fel y Gronfa Ffyniant Gyffredin.
- Cyllid Cyngor Bro Morgannwg.
- Partneriaid eraill yn y sector cyhoeddus.
- Buddsoddiad gan y sector preifat
- Cronfa Dreftadaeth y Loteri.
- Cyllid Adran 106 o ddatblygiadau newydd.

Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr a bydd y cynllun yn rhoi sail ar gyfer cynnig am gyfleoedd ariannu newydd wrth iddyn nhw godi. Bydd Cyngor Bro Morgannwg yn cydweithio â darpar bartneriaid prosiect i helpu i gael gafael ar y cyllid sydd ar gael.

BRO 2030

Mae Cynllun Corfforaethol CBM 2020 – 2030, Cymunedau Cryf â Dyfodol Disglair, yn nodi rhaglen waith uchelgeisiol y bydd y Cyngor yn ei gweithredu i gyflawni ei weledigaeth drwy:

- Greu lle gwyh i fyw, i weithio ac i ymweld.
- Parchu a dathlu'r amgylchedd.
- Rhoi dechrau da mewn bywyd i bawb.
- Cefnogi ac amddiffyn y rheini sydd ein hangen.
- Bod y Cyngor gorau y gallwn fod.

Mae'r strategaeth yn tynnu sylw at y ffaith y bydd gan Bro Morgannwg gymunedau cryfach gyda dyfodol mwy disglair drwy weithio gyda chymunedau a phartneriaid i gyflawni'r pum amcan hyn. Mae CBM yn hyderus, trwy gydweithio â chymunedau a phartneriaid i gyflawni'r amcanion hyn, y bydd yn meithrin cymunedau cryf gyda dyfodol mwy disglair.

Mae CBM wedi ymrwymo i weithio gyda'r gymuned a phartneriaid fel tîm i gyflawni'r ymrwymadau yn y Cynllun Corfforaethol, gan wneud pawb yn falch o'r bobl a'r lleoedd sydd wrth galon Bro Morgannwg.

STRIDE TREGLOWN

AR GYFER

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Creu Lleoedd Cymru
Placemaking Wales

Llofnodydd y Siarter Charter Signatory